

ΑΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**«ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ: ΈΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΑΙΡΕΤΟΥΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ»**

ΤΗΣ: ΚΑΠΑΚΙΑΡΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ – ΣΕΒΑΣΤΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2012

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω, την επιβλέπουσα καθηγήτρια μου Αργυροπούλου Φωτεινή για την πολύτιμη καθοδήγηση της. Επίσης, ευχαριστώ τους αιρετούς του Δήμου Κοζάνης που διέθεσαν χρόνο ώστε να απαντήσουν το ερωτηματολόγιο καθώς και το προσωπικό του Δήμου Κοζάνης για τη βοήθειά τους στη συγκέντρωση στοιχείων. Τέλος, ευχαριστώ την οικογένειά μου που με στήριξε όλα αυτά τα χρόνια της φοιτητικής μου ζωής στο ΑΤΕΙ Καλαμάτας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα της εργασίας είναι η διερεύνηση της προσαρμογής του Δήμου Κοζάνης μετά την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης. Η εργασία στοχεύει στην διερεύνηση και ανάλυση των απόψεων των αιρετών για το νέο σύστημα διοίκησης ως θεσμό και για τις δυνατότητες που ανοίγονται στο Δήμο Κοζάνης για την αποτελεσματική εφαρμογή του. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα επικεντρώνεται στις αντιλήψεις αιρετών του Δήμου Κοζάνης για τις μεταρρυθμιστικές αλλαγές.

Η παρούσα πτυχιακή περιλαμβάνει δύο κύρια μέρη τα οποία είναι απαραίτητα για την επίτευξη του ερευνητικού στόχου. Πρώτα, λαμβάνει μέρος η θεωρητική ανασκόπηση όπου παρουσιάζονται τα φυσιογνωμικά χαρακτηριστικά του Δήμου Κοζάνης και η βιβλιογραφική έρευνα βιβλίων, άρθρων και νομοθεσίας σχετικά με το θέμα της διοικητική μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης με το πρόγραμμα Καλλικράτης. Το δεύτερο μέρος, περιλαμβάνει τα αποτελέσματα και την ερμηνεία τους όπως αυτά προκύπτουν από την διεξαγωγή της έρευνας.

Η μεθοδολογία της πτυχιακής στηρίζεται στη συλλογή πρωτογενών στοιχείων από τους αιρετούς μέσω ερωτηματολογίων. Τα δευτερογενή δεδομένα που είναι απαραίτητα για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων παρέχονται από τη θεωρητική ανασκόπηση.

Τα κυριότερα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα αφορούν τις προσδοκίες αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του προγράμματος στο Δήμο Κοζάνης αλλά και γενικότερα καθώς και την επιρροή των μεταρρυθμίσεων στις δυνατότητες ενδυνάμωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης και ενίσχυση της ανάπτυξης των δήμων.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Πρόγραμμα Καλλικράτης, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Διοικητική Μεταρρύθμιση, Δήμος Κοζάνης.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	4
1.1. Ανάλυση της κατάστασης	4
1.2. Θεωρητική επισκόπηση	5
1.2.1. Οι Ο.Τ.Α. σε Ευρωπαϊκό επίπεδο	6
1.2.2. Η τοπική αυτοδιοίκηση	7
1.2.3. Αναδιαρθρωτικές προσπάθειες	8
1.2.4. Το πρόγραμμα Καλλικράτης	10
2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΟΖΑΝΗΣ	13
2.1. Φυσιογνωμία του Δήμου Κοζάνης	13
2.1.1. Γεωγραφικά δεδομένα	13
2.1.2. Δημογραφικά δεδομένα	14
2.1.3. Απασχόληση – Ανεργία	11
2.1.4. Εξελίξεις ανά τομέα παραγωγής	15
2.1.5. Υποδομές - ποιότητα ζωής	15
2.1.6. Υφιστάμενες δομές δημοσίων υπηρεσιών	16
2.1.7. Αξιολόγηση του Δήμου Κοζάνης	17
2.2. Μεθοδολογία	18
2.3. Ανάλυση αποτελεσμάτων	20
2.3.1. Τμήμα Α - Χαρακτηριστικά αιρετών του Δήμου Κοζάνης	20
2.3.2. Τμήμα Β - Θεσμικό Πλαίσιο Α' βάθμιας Αυτοδιοίκησης	31
2.3.3. Τμήμα Γ - Εφαρμογή Διοικητικής Μεταρρύθμισης	41
2.3.4. Τμήμα Δ - Οικονομική πολιτική – Προγραμματισμός – Πόροι	55
2.3.5. Τμήμα Ε - Κλείσιμο	58
3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	59
4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	62

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Φύλο αιρετών	21
Διάγραμμα 2: Ηλικιακή Ομάδα	21
Διάγραμμα 3: Επίπεδο εκπαίδευσης	22
Διάγραμμα 4: Απασχόληση	23
Διάγραμμα 5: Προηγούμενη συμμετοχή σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης	23
Διάγραμμα 6: Αυτοδιοικητική Εμπειρία	24
Διάγραμμα 7: Προηγούμενη συμμετοχή σε όργανα αυτοδιοίκησης	24
Διάγραμμα 8: Αριθμός αιρετών ανά πλήθος ετών συμμετοχής	25
Διάγραμμα 9: Προηγούμενη συμμετοχή στο Κοινοβούλιο ή σε θέσεις ευθύνης	25
Διάγραμμα 10: Κατηγορία προηγούμενης συμμετοχής	26
Διάγραμμα 11: Έτη προηγούμενης συμμετοχής	26
Διάγραμμα 12: Προηγούμενη συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα	27
Διάγραμμα 12: Κατηγορίες προηγούμενης συμμετοχής σε τοπικά συλλογικά σχήματα	27
Διάγραμμα 13: Αριθμός αιρετών ανά έτη συμμετοχής σε τοπικά συλλογικά σχήματα	28
Διάγραμμα 14: Κίνητρα 1 ^{ης} προτεριότητας	29
Διάγραμμα 15: Κίνητρα 2 ^{ης} προτεριότητας	29
Διάγραμμα 16: Κίνητρα 3 ^{ης} προτεριότητας	30
Διάγραμμα 17: Κίνητρα 4 ^{ης} προτεριότητας	30
Διάγραμμα 18: Προτεραιότητες ανά κίνητρο	31
Διάγραμμα 19: Αξιολόγηση του πρόγραμμα Καλλικράτης στην Α' βάρθμια αυτοδιοίκηση	32
Διάγραμμα 20: Προβλήματα θεσμικού πλαισίου για την Α' βάρθμια αυτοδιοίκηση	33
Διάγραμμα 21: Επιπτώσεις θεσμικού πλαισίου	34
Διάγραμμα 22: Αξιολόγηση της αντιμισθίας των αιρετών	35
Διάγραμμα 23: Συμφωνία με το ασυμβίβαστο του δημάρχου	35
Διάγραμμα 24: Μέτρα για τη συμμετοχή του πολίτη	36
Διάγραμμα 25: Αξιολόγηση μέτρου για σύσταση νομικών προσώπων από τους δήμους	37
Διάγραμμα 26: Συμφωνία με τις μορφές των επιχειρήσεων των δήμων	37
Διάγραμμα 27: Συμφωνία με για το θετικό ρόλο του Συμπαραστάτη του πολίτη	38
Διάγραμμα 28: Συμφωνία με για το θετικό ρόλο του Συμπαραστάτη του πολίτη	38
Διάγραμμα 29: Συμφωνία με τις αποφασιστικές αρμοδιότητες των κοινοτήτων	39
Διάγραμμα 30: Αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης στο Δήμο Κοζάνης	39
Διάγραμμα 31: Στοιχεία αποτελεσματικού συστήματος αποκεντρωμένης διοίκησης	40
Διάγραμμα 32: Απαιτήσεις για αποτελεσματικό μηχανισμό Α' βάρθμιας διοίκησης	41

Διάγραμμα 33: Αξιολόγηση της ετοιμότητας του διοικητικού συμβουλίου	42
Διάγραμμα 34: Διάρκεια περιόδου προσαρμογής του Δήμου Κοζάνης	43
Διάγραμμα 35: Ικανότητα ΔΣ να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του νέου θεσμού	43
Διάγραμμα 36: Επάρκεια και καταλληλότητα των πόρων του Δήμου Κοζάνης	44
Διάγραμμα 37: Εκπαίδευση στελεχών σε στρατηγικά θέματα ανάπτυξης	45
Διάγραμμα 38: Δυνατότητα αποτελεσματική συνεργασίας της τοπικής κοινωνίας με το ΔΣ	45
Διάγραμμα 39: Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν 1 ^{ης} προτεραιότητας	46
Διάγραμμα 40: Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν 2 ^{ης} προτεραιότητας	46
Διάγραμμα 41: Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν 3 ^{ης} προτεραιότητας	47
Διάγραμμα 42: Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν 4 ^{ης} προτεραιότητας	47
Διάγραμμα 43: Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν 1 ^{ης} - 4 ^{ης} προτεραιότητας	48
Διάγραμμα 44: Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν – μέγιστος αριθμός	48
Διάγραμμα 45: Προτεραιότητες ΔΣ για διαχείριση απορριμάτων – 4 προτεραιότητες	49
Διάγραμμα 46: Προτεραιότητες ΔΣ για διαχείριση απορριμάτων – μέγιστο	49
Διάγραμμα 47: Προτεραιότητες ΔΣ διαχείρισης υδάτινων πόρων - 4 προτεραιότητες	50
Διάγραμμα 46: Προτεραιότητες ΔΣ διαχείρισης υδάτινων πόρων – μέγιστο	50
Διάγραμμα 47: Μέτρα σημαντικά για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος	51
Διάγραμμα 48: Μέτρα για τη βελτίωση της επισκεψιμότητας στο Δήμο Κοζάνης	51
Διάγραμμα 49: Συνεργασία δήμου –περιφέρειας για τοπική ανάπτυξη	52
Διάγραμμα 50: Συμμετοχή σε επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας	52
Διάγραμμα 51: Τομείς δραστηριοποίησης κοινωνικών υπηρεσιών του δήμου	53
Διάγραμμα 52: Προμήθειες δήμου από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας	53
Διάγραμμα 53: Τομείς προμήθειας δήμου από επιχειρήσεις κοινωνικής	54
Διάγραμμα 54: Αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών από το δήμο	54
Διάγραμμα 55: Τομείς αξιοποίησης εθελοντικών υπηρεσιών	55
Διάγραμμα 56: Αξιολόγηση του Ειδικού Προγράμματος Εξυγίανσης Δήμων	55
Διάγραμμα 57: Αξιολόγηση τοπικών πηγών εσόδων – 4 προτεραιότητες	56
Διάγραμμα 58: Αξιολόγηση τοπικών πηγών εσόδων – μέγιστο απαντήσεων	56
Διάγραμμα 59: Αξιολόγηση συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα	57
Διάγραμμα 60: συμφωνία με μορφές συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα	57
Διάγραμμα 61: Υπηρεσίες που μπορούν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες	58

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η τοπική αυτοδιοίκηση έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην διαχείριση του κράτους. Από την ίδρυση του Ελληνικού κράτους και έως σήμερα, ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης έχει εξελιχθεί δραστικά. Κύριο στοιχείο αυτής της εξέλιξης έχει αποτελέσει η αποκέντρωση. Ιδιαίτερα κατά τα τελευταία έτη, η θέσπιση νόμων προσανατολίζεται στον επαναπροσδιορισμό της σχέσης μεταξύ κεντρικής και περιφερειακής διοίκησης ακολουθώντας την κατεύθυνση προς την αυτοτέλεια των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Αντικείμενο της έρευνας αποτελεί το νέο σύστημα διοίκησης των τοπικών υποθέσεων, από τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα αυτή επικεντρώνεται στην τοπική αυτοδιοίκηση σύμφωνα με το πρόγραμμα Καλλικράτη από τους αιρετούς του Δήμου Κοζάνης.

Η έρευνα καλύπτει διάφορες θεματικές ενότητες σχετικά με την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση. Το αντικείμενο της έρευνας περιλαμβάνει στοιχεία σχετικά με την ταυτότητα των αιρετών του Δήμου Κοζάνης, το θεσμικό πλαίσιο της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης, την εφαρμογή της διοικητικής μεταρρύθμισης, την κοινωνική οικονομία και τον εθελοντισμό ως νέους τομείς προς αξιοποίηση, την οικονομική πολιτική, τον προγραμματισμό και τη διαχείριση πόρων και το όραμα των αιρετών για το Δήμο Κοζάνης.

Η έρευνα στοχεύει στην διεξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων σχετικά με τις απόψεις των αιρετών αναφορικά με το πρόγραμμα Καλλικράτης. Συγκεκριμένα, ο σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση των απόψεων των αιρετών του Δήμου Κοζάνης σχετικά τόσο με το νέο σύστημα διοίκησης ως θεσμού, όσο και τις δυνατότητες αποτελεσματικής εφαρμογής του στο Δήμο Κοζάνης.

Ο σκοπός της έρευνας λοιπόν επικεντρώνεται στη διερεύνηση αυτών των δύο βασικών στοιχείων, την ανάλυση του προγράμματος ως θεσμό και την αντίληψη των αιρετών για τις δυνατότητες εφαρμογής του.

Η διερεύνηση του προγράμματος «Καλλικράτης» στην παρούσα έρευνα επικεντρώνεται στην αναζήτηση στοιχείων για την εφαρμογή και τις προσδοκίες από τη σκοπιά των αιρετών. Η περιοχή της έρευνας προσδιορίζεται περαιτέρω στους αιρετούς του Δήμου Κοζάνης.

Η αναφορά του πλαισίου ανάλυσης είναι απαραίτητη ώστε να οριοθετηθεί το θέμα. Συνεπώς το διοικητικό πλαίσιο περιγράφεται με την προϋπάρχουσα οργανωσιακή δομή του κράτους και με την αναδιάρθρωση σύμφωνα το πρόγραμμα «Καλλικράτης».

Η έρευνα στους αιρετούς του Δήμου Κοζάνης χρησιμοποιεί τη μέθοδο των ερωτηματολογίων για τη συλλογή στοιχείων προς ανάλυση και ώστε να παραχθούν χρήσιμα και βασίμα συμπεράσματα. Η μεθοδολογία που έχει ακολουθηθεί στην παρούσα εργασία βασίζεται στην ποσοτική αλλά και ποιοτική ανάλυση των απαντήσεων των αιρετών του εν λόγω Δήμου.

Η έρευνα βασίζεται στη συλλογή στοιχείων από διάφορες πηγές. Για την επίτευξη του στόχου της έρευνας, είναι απαραίτητη η εκμετάλλευση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών για την άντληση στοιχείων. Τα μεν στοιχεία από πρωτογενείς πηγές θα παρέχουν τη βάση της ανάλυσης που η έρευνα απαιτεί, ενώ τα δε στοιχεία από δευτερογενείς πηγές θα συντελέσουν στην κριτική αξιολόγηση των παραπάνω στοιχείων ώστε να είναι δυνατόν να παραχθούν χρήσιμα συμπεράσματα από την έρευνα.

Κατά τη διάρκεια τόσο της διεξαγωγής της έρευνας όσο και κατά τη συγγραφή της εργασίας παρουσιάστηκαν διάφορες δυσκολίες και προβλήματα που χρειάστηκε να επιλυθούν. Τα κυριότερα από αυτά σχετίζονταν με τη δυσκολία συλλογής των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια.

Ο αρχικός προβληματισμός ήταν η δυνατότητα πρόσβασης και η επικοινωνία με ένα μεγάλο δείγμα από το σύνολο των αιρετών του Δήμου Κοζάνης. Η βασική δυσκολία στην έρευνα ήταν δυσκολία των συναντήσεων με κάθε αιρετό του Δήμου. Η απροθυμία των αιρετών δεν αποτέλεσε ιδιαίτερο εμπόδιο καθώς οι περισσότεροι ήταν πρόθυμοι να απαντήσουν αλλά παρόλα αυτά η αρχική προσέγγιση, ο προγραμματισμός της συνάντησης και τα χρονικά περιθώρια αποτέλεσαν τις πιο κρίσιμες δυσκολίες.

Από το σύνολο των 42 αιρετών του Δήμου Κοζάνης τελικά συμπληρώθηκαν ερωτηματολόγια και παράχθηκαν πληροφορίες από 32 αιρετούς. Ο μέσος όρος απαντήσεων στα ερωτηματολόγια ήταν 90%. Ο βαθμός απαντήσεων κατά μέσο όρο είναι υψηλός και συνεπώς παρέχεται αξιόλογο πλήθος απαντήσεων για τη διεξαγωγή της έρευνας και των αποτελεσμάτων.

Τα κυριότερα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνα έχουν να κάνουν με τις ανάγκες του τόπου για βελτίωση της λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και την προσαρμογή του Δήμου Κοζάνης μετά τις μεταρρυθμιστικές αλλαγές που επέφερε το πρόγραμμα Καλλικράτης.

Ενδεικτικά αναφέρονται η διεύρυνση των δυνατοτήτων για συμμετοχή του πολίτη στην τοπική αυτοδιοίκηση, η αποφυγή της κακοδιαχείριση και η αποτελεσματικότερη διαχείριση του δήμου, η προτεραιότητα καταπολέμησης της ανεργίας και τα μέσα για την επίτευξη ανάπτυξης.

Η δομή της εργασίας βασίζεται σε τρία βασικά κεφάλαια και τις υποενότητες τους. Η εισαγωγή περιγράφει το αντικείμενο της εργασίας, καθορίζει το στόχο της έρευνας, περιγράφει τη μεθοδολογία και τα είδη των πηγών άντλησης στοιχείων και παρέχει μια εικόνα της κυρίως ανάλυσης του θέματος και των συμπερασμάτων που απορρέουν από την έρευνα. Το κυρίως μέρος αρχικά παρέχει τη θεωρητική επισκόπηση της σχετικής με το θέμα βιβλιογραφίας και η οποία θα αποτελέσει το υπόβαθρο για την ανάλυση του θέματος και προσεγγίζει το θέμα ερευνητικά με τη διεξαγωγή της έρευνας και την ανάλυση των πρωτογενών δεδομένων και την αξιολόγηση τους σε συνδυασμό με τα δευτερογενή στοιχεία. Τέλος, τα συμπεράσματα που απορρέουν από την έρευνα παραθέτονται και τα σημεία που κρίνονται ως αξιοσημείωτα σημειώνονται καθώς παρέχονται και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα του θέματος.

1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1. Ανάλυση της κατάστασης

Σύμφωνα με το Νόμο 2539/1997 (ΦΕΚ. αρ. 244, τ.Α./1997), το σχέδιο «Καποδίστριας» επήλθε μια σημαντική αλλαγή τόσο στη δομή όσο και στις διοικητικές αρμοδιότητες των δήμων και επιδιώχθηκε η ενίσχυση του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η εξέλιξη αυτού του σχεδίου βάσει του προγράμματος «Καλλικράτης» ήρθε λίγο αργότερα με το Νόμο 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» επέφερε ριζοσπαστικές αλλαγές καθιστώντας τους δήμους ανά την Ελλάδα ισχυρούς οικονομικά και διοικητικά ώστε να ενδυναμωθεί ο ρόλος τους τόσο εντός συνόρων όσο και στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να προωθηθεί η ανάπτυξη της Ελληνικής περιφέρειας.

Το πρόγραμμα «Καλλικράτης» δεν αποτελεί απλά μια αναδιάρθρωση των συνόρων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά παρέχει στην την δυνατότητα της ουσιαστικής αναδιοργάνωσής τους. Οι αλλαγές αφορούν σε μια ευρύτερη διοικητική μεταρρύθμιση στοχεύοντας στην ανάπτυξη της περιφέρειας και την εκχώρηση πόρων και αρμοδιοτήτων στους δήμους και περιφέρειες ώστε να δύναται να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο.

Σύμφωνα με το σχέδιο «Καποδίστριας» οι 5.800 δήμοι και κοινότητες της Ελληνικής επικράτειας συνενώθηκαν σε 914 δήμους και 120 κοινότητες. Ο Δήμαρχος και τα Δημοτικά Συμβούλια αποτελούν τα όργανα τοπικής αυτοδιοίκησης και τα οποία εκλέγονται άμεσα με καθολική και μυστική ψήφο του λαού κάθε τέσσερα έτη. Οι αρμοδιότητες των δημοτικών συμβουλίων περιλαμβάνουν τη λήψη αποφάσεων και αντίστοιχα των Δημάρχων την εκτέλεση αυτών των αποφάσεων. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και συνεπώς οικονομικά αυτοτελή αναλαμβάνοντας τα δικά τους οικονομικά δικαιώματα και

υποχρεώσεις. Η εποπτεία της τοπικής αυτοδιοίκησης από το κράτος ασκείται μέσω του έλεγχου της νομιμότητας και όχι σκοπιμότητας των δραστηριοτήτων της τοπικής αυτοδιοίκησης και επιδιώκει να μην προβάλλει εμπόδια στην λειτουργία τους.

Η μεταρρύθμιση του 2010 με το πρόγραμμα «Καλλικράτης» επέφερε αλλαγές όχι μόνο στις αρμοδιότητες των κρατικών και περιφερειακών οργάνων αλλά και στις χωροταξικές δομές των δήμων και κοινοτήτων, τις αρμοδιότητες και τη σύσταση και δράση συλλογικών οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης. Σύμφωνα με το Νόμο 3852/ Άρθρο 4 «Σχέσεις δήμων και περιφερειών» Οι Περιφέρειες και Δήμοι του πρώτου και δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης αντίστοιχα δεν έχουν σχέσεις ιεραρχίας και ελέγχου αλλά συνεργασίας και συναλληλίας και οι οποίες αναπτύσσονται με βάση το νόμο, κοινές συμφωνίες και συντονισμών των κοινών τους δράσεων. Το Άρθρο 1 του ίδιου νόμου ορίζει την ύπαρξη 325 Δήμων και Κοινοτήτων έναντι 1034 όπως είχε οριστεί με το σχέδιο «Καποδίστριας».

1.2.Θεωρητική επισκόπηση

Η θεωρητική ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας έχει ως στόχο την παροχή των δευτερογενών δεδομένων που χρειάζονται για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Το θέμα που ερευνάται είναι η εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης στο Δήμο Κοζάνης και τα πρωτογενή στοιχεία προέρχονται από τους αιρετούς του δήμου. Βέβαια, θεωρητική ανασκόπηση είναι απαραίτητη για την εξοικείωση με το θέμα, την κατανόηση των θεωρητικών ερμηνειών του και την παροχή του θεωρητικού πλαισίου από το οποίο προκύπτουν τα ζητούμενα της έρευνας.

Η βιβλιογραφική έρευνα επικεντρώνεται στον ορισμό των σχετικών με το θέμα εννοιών, την ανάλυση του θέματος σε τοπικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο, την ανάδειξη σχετικών πρακτικών και την ανάλυση του θεσμικού πλαισίου στην χώρα μας.

1.2.1. Οι Ο.Τ.Α. σε Ευρωπαϊκό επίπεδο

Οι αλλαγές και οι προσπάθειες αναβάθμισης των ΟΤΑ αναπροσδιορισμού των σχέσεων τους με το κράτος, αναδιοργάνωσης των λειτουργιών τους και εκχώρηση αρμοδιοτήτων στην Ελλάδα είναι στενά συνδεδεμένες με τις εξελίξεις και τάσεις που επικρατούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Ελλάδα ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) χρειάζεται να έχει έναν ευρωπαϊκό προσανατολισμό κατά την εξέλιξη της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στα πλαίσια της ΕΕ οι μεταρρυθμίσεις της δημόσιας διοίκησης όλων των χωρών μελλών είναι απαραίτητη για την εναρμόνιση των λειτουργιών τους.

Η ανάγκη για αλλαγή της δημόσιας διοίκησης προκύπτει από τη θέληση των πολιτών για βελτιωμένη ποιότητα ζωής, μείωση της γραφειοκρατίας και αναβάθμιση των δημοσίων υπηρεσιών. Στα πλαίσια της ΕΕ οι βασικές προκλήσεις για την αναβάθμιση των κρατών μελών έχουν να κάνουν με τη διαφοροποίηση των αντιλήψεων για τη σχέση του κράτους με την πολιτική και τη διοίκηση. Η ΕΕ δύναται να προωθήσει μεταρρυθμίσεις προς την κατεύθυνση της καθιέρωσης ενός ευρωπαϊκού μοντέλου λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών (Ridley, F., 1996).

Υπάρχουν τρία διαφορετικά μοντέλα δημόσιας διοίκησης που διακρίνονται στις χώρες της ΕΕ. Αυτά είναι των Νοτίων Ευρωπαϊκών Χωρών (οπού ανήκει η Ελλάδα) το Γερμανικό μοντέλο διοίκησης και το μοντέλο των Αγγλοσαξονικών χωρών (Kickert, W., 1997).

Είναι σημαντική η εναρμόνιση των μεταρρυθμιστικών προσπαθειών στην Ελλάδα να είναι εναρμονισμένες με εκείνες της Ευρώπης. Αυτό είναι απαραίτητο όχι μόνο λόγω της ανάγκης για εξομοίωση της λειτουργίας των δημοσίων οργανισμών στα πλαίσια της ΕΕ αλλά και για τις θετικές επιπτώσεις για την ανάπτυξη που μπορούν να προκύψουν μέσα από την εξωστρέφεια, τη μείωση της γραφειοκρατίας και την αποτελεσματικότερη εκμετάλλευση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων για τους ΟΤΑ.

1.2.2. Η τοπική αυτοδιοίκηση

Για την οριοθέτηση του ζητήματος της έρευνας σημαντική είναι η ανάδειξη του θεσμικού πλαισίου σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση και των φορέων δραστηριοποίησης στα πλαίσια της Ελλάδας. Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα εξελίσσεται διαρκώς με γνώμονα την διοικητική αποκέντρωση και την ενίσχυση της ανάπτυξης της Ελληνικής περιφέρειας.

Η τοπική αυτοδιοίκηση δεν εξαντλεί το ρόλο της στο να στο να λειτουργεί μόνο ως ένα τοπικό παράρτημα της κεντρικής κρατικής διοικητικής μηχανής. Αντιθέτως, κατέχει ευρύτερο ρόλο που επηρεάζει την ποιότητα ζωής των κατοίκων μέσω της διαχείρισης των τοπικών υποθέσεων. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, με τη σύγχρονη μορφή τους, ασχολούνται με την αναπτυξιακή στρατηγική της τοπικής κοινωνίας και όχι μόνο με τη διαχείριση θεμάτων βιοτικών αναγκών (Χλέπας Ν., 1998).

Εδώ και αρκετά χρόνια, είναι έκδηλη η ανάγκη για την αναβάθμιση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης από επικουρική της κεντρικής κρατικής διοίκησης με ελάχιστους πόρους και διοικητικές αρμοδιότητες. Ήδη από τη δεκαετία του 1980 οι προσπάθειες για μεταρρύθμιση είναι εμφανείς. Οι δύο κυρίαρχες μεταρρυθμιστικές τάσεις είναι η συνένωση Δήμων και Κοινοτήτων και ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός. Τα κύρια ζητούμενα ανάμεσα στις τοπικές και την κεντρική διοίκηση είναι ο βαθμός της αποκέντρωσης που μπορεί να επιτευχθεί τόσο σε θέματα λήψης αποφάσεων και εφαρμογής πολιτικών όσο και στη χρηματοδότηση και έλεγχο των διαδικασιών.

Οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης αντιπροσωπεύουν τις τοπικές κοινωνίες και αποτελούν τους εκφραστές της τοπικής δύναμης. Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι η πλέον αρμόδια βαθμίδα διοίκησης για να προγραμματίσει και να πραγματοποιήσει την τοπική ανάπτυξη (Μαΐστος, Π., 2000).

Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι η αυτοτελής άσκηση της τοπικής δημόσιας διοίκησης από ένα εδαφικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου μέσω της εκλογής από τα μέλη της και της εποπτείας του κράτους. Συνεπώς, από την έννοια της τοπικής αυτοδιοίκησης προκύπτουν ορισμένα στοιχεία. Πρώτον, η ύπαρξη των ΟΤΑ ως εδαφικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Δεύτερον, ότι η εκλογή των οργάνων των ΟΤΑ

γίνεται άμεσα από τον λαό. Επίσης, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης είναι αυτοτελείς. Επιπλέον, οι ΟΤΑ υπόκεινται σε κρατική εποπτεία. Τέλος, η διαχείριση των τοπικών υποθέσεων γίνεται από τους ΟΤΑ (Μπεσίλα Βήκα, Ε., 2004).

Το θέμα των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ και των φορέων δραστηριοποίησης είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας (ΔΚΚ) συστηματοποιεί τις αρμοδιότητες των ΟΤΑ για τα τοπικά θέματα. Αυτό γίνεται μέσω της κατηγοριοποίησης αυτών των αρμοδιοτήτων σε επτά διαφορετικές λειτουργικές ενότητες και την παροχή των γενικών αρχών λειτουργίας ώστε να διασφαλιστεί η ανάπτυξη και να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής στις τοπικές κοινωνίες. Αυτές είναι η ανάπτυξη, το περιβάλλον, η ποιότητα ζωής και η εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και οικισμών, η απασχόληση, η κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη, τα θέματα παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού και τέλος η πολιτική προστασία (Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης – ΚΕΔΚΕ, 2005).

1.2.3. Αναδιαρθρωτικές προσπάθειες

Ένα βασικό χαρακτηριστικό της Ελληνικής δημόσιας διοίκησης που έχει αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα για την ανάπτυξη είναι η έντονη κρατική παρέμβαση. Στην Ελλάδα, το κράτος παρεμβαίνει σε όλες τις δραστηριότητες των πολιτών είτε αυτές είναι οικονομικές είτε κοινωνικοπολιτικές. Ένας ακόμη σημαντικό αρνητικός παράγοντας είναι η ύπαρξη ενός ιδιαίτερα μεγάλου πλήθους δημοσίων υπαλλήλων η πλειοψηφία των οποίων είναι μόνιμοι υπάλληλοι σε αντίθεση με την κατάσταση σε άλλες χώρες της ΕΕ. (Μακρυδημήτρης, Α., 2008).

Το 1981 η Ελλάδα γίνεται μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι πρώτες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες ξεκινούν. Η ανασυγκρότηση των ΟΤΑ και η αυτοσυγκέντρωση των διοικητικών αρμοδιοτήτων στοχεύουν στην επίλυση προβλημάτων που έχουν διαμορφωθεί την περιφέρεια λόγω των ελλείψεων βασικών δομών στην επαρχία, της εγκατάλειψης της υπαίθρου και των αρνητικών οικονομικών

που προκάλεσε η υπερ-συγκέντρωση στις μητροπολιτικές περιοχές (Γετίμης, Π. και Καυκαλάς, Γ., 2003).

Παρόλα αυτά, οι πρώτες προσπάθειες για την ενίσχυση της αυτοδυναμίας και κατοχύρωσης της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ δεν ήταν επαρκείς για να εκσυγχρονίσουν τον διοικητικό μηχανισμό. Οι κοινωνικές ανισότητες και η διατήρηση των προνομιούχων ομάδων σε τοπικό επίπεδο συνεχίστηκε λόγω της συνέχισης της προηγούμενης κατάστασης που ενισχυόταν λόγω της έλλειψης διαφάνειας και περιορισμένης δημοσιότητας που επιβάλλονταν στους συμμετοχικούς θεσμούς (Ψυχοπαίδης, Κ. και Γετίμης, Π., 1989).

Οι προσπάθειες αναδιάρθρωσης των ΟΤΑ στοχεύουν στην επίτευξη ανάπτυξης. Οι τοπικοί φορείς χρειάζονται συνεπώς τη δικαιοδοσία και τη χρηματοδότηση για την επίτευξη αυτού του στόχου καθώς κρίνονται κατάλληλοι για την προώθηση δράσεων προς αυτή την κατεύθυνση. Η τοπική ανάπτυξη έχει να κάνει με την κουλτούρα των τοπικών κοινωνιών, καθώς τα ήθη, έθιμα, συνειδήσεις, φιλοσοφίες και συμπεριφορές που ενυπάρχουν σε κάθε τοπική κοινωνία προσδιορίζουν το όραμα, τις προσδοκίες και τους στόχους για το μέλλον και συνεπώς καθορίζουν τα πλαίσια της επιθυμητής τοπικής ανάπτυξης (Μητούλα, Ρ., 2006).

Ο βασικός στόχος των διαφόρων διοικητικών μεταρρυθμίσεων είναι η πάταξη της γραφειοκρατίας, η βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και ο αναπροσδιορισμός των σχέσεων μεταξύ κράτους και πολιτών. Η αποτελεσματικότητα όμως της κεντρικής διοίκησης να ασκήσει πολιτική εξαρτώνται από την ικανότητα να κατευθύνει τις συμπεριφορές και τις αντιδράσεις των διαφόρων κοινωνικών ομάδων. Στην Ελληνική επικράτεια οι σύγχρονες μεταρρυθμίσεις με βάση το νέο διοικητικό μοντέλο είναι σχετικά πρόσφατες και έχουν βασιστεί στην εμπειρία και τις οδηγίες της ΕΕ. Οι στρατηγικές αυτές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα θα πρέπει να αναπτυχθούν με κριτήριο την ποιότητα και την αποδοτικότητα ώστε να επιτευχθεί η βέλτιστη οικονομική διαχείριση και η ανάπτυξη (Spanou, C., 1999).

Με το πρόγραμμα Καποδίστριας το 1997, ξεκίνησε η αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων των τοπικών αρχών από την κεντρική κρατική διοίκηση. Η εφαρμογή του προγράμματος Καποδίστρια (Ν. 2539/1997) έφερε την συνένωση και συγχώνευση δήμων και κοινοτήτων. Με το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε η προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό των ΟΤΑ. Ορισμένα προβλήματα όμως αναδύθηκαν όπως η διαχείριση μικρών ΟΤΑ και ο μικρός πληθυσμός ορισμένων ΟΤΑ και λειτούργησαν ανασταλτικά στην επιδίωξη ενίσχυσης των αναπτυξιακών ρυθμών.

1.2.4. Το πρόγραμμα Καλλικράτης

Το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη διαχείριση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα εξελίσσεται εδώ και πάνω από πέντε δεκαετίες. Η βασική νομοθεσία που διέπει τους ΟΤΑ ορίστηκε με το Βασιλικό Διάταγμα 17/5-15/6/1959 περί οικονομικής διαχείρισης των Δήμων και Κοινοτήτων και αποτελείται από 91 άρθρα που έχουν συμπληρωθεί και τροποποιηθεί έκτοτε. Ο Νόμος 3463/2006 περί κύρωσης του κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΦΕΚ 114/τ.Α'/08-06-2006) και η μετέπειτα τροποποίηση στα πλαίσια του προγράμματος Καλλικράτης με το Νόμο 3852/2010 καθορίζει το θεσμικό πλαίσιο των ΟΤΑ. Τα 287 άρθρα αναφέρονται στη σύσταση και τα όρια των Δήμων, τη λειτουργία τους, την εκλογική διαδικασία, τις αρμοδιότητες των οργανισμών και των αιρετών, την καταστατική θέσει και την επίδοση ευθυνών καθώς και την εποπτεία τους.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα Καλλικράτης, τα άρθρα 214 έως 225 του Ν.3582/2010 ασχολούνται με την ενίσχυση της τοπικής δημοκρατίας, τις συνεργασίες των Δήμων σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, την κατάρτιση προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ ΟΤΑ και φορέων του Δημοσίου καθώς και συμπράξεων με τον ιδιωτικό τομέα.

Ο Νόμος 3852/2010 περί Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης (ΦΕΚ αρ. 87/τ.Α'/07-06-2010) εκσυγχρονίζει τον Νόμο 2539/1997 περί Συγκρότησης της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης – Σχέδιο Καποδίστριας. Οι αλλαγές έχουν να κάνουν τόσο με το θεσμικό και πολιτικό επίπεδο όσο και με τη αναδόμηση των σχέσεων των δυνάμεων μεταξύ κεντρικής κυβέρνησης και τοπικής διοίκησης.

Το πρόγραμμα Καλλικράτης φέρνει αλλαγές στον τρόπο διοίκησης με στόχο την ισορροπία της διάθεσης εξουσιών. Επίσης, οι δραστηριότητες των Δήμων ενισχύονται καθώς τους δίνεται η δυνατότητα να συνάπτουν συμβάσεις.

Το Α' μέρος του Προγράμματος Καλλικράτης αποτελείται από τρία κεφάλαια και έξι άρθρα και περιγράφει τον νέο αυτοδιοικητικό χάρτη της Ελλάδος με 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις, 3 περιφέρειες και 335 δήμους.

Το Β' μέρος του προγράμματος έχει επτά κεφάλαια και πενήντα ένα άρθρα που καθορίζουν τα όργανα διοίκησης των δήμων, τη διεξαγωγή εκλογικής διαδικασίας και το σύστημα διακυβέρνησης των δήμων. Επίσης, περιγράφονται οι αρμοδιότητες των οργάνων, ο τρόπος λειτουργίας του δημοτικού συμβουλίου και των σχετικών επιτροπών και καθορίζεται η καταστατική θέση των αιρετών οργάνων. Τα δύο τελευταία κεφάλαια αυτού του μέρους του προγράμματος αναφέρονται στις αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται από τις νομαρχίες στους δήμους αναδεικνύοντας τους ισχυρούς και αυτόνομους και στις δυνατότητα των δήμων να συνάπτουν συμβάσεις καθώς και τη συγχώνευση των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και επιχειρήσεων ΟΤΑ σε λιγότερους από 2000 για την ενίσχυση της ορθολογιστικής λειτουργίας τους.

Τα μέρη Γ' και Δ' του προγράμματος αναφέρονται κυρίως στη δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση και στη ρύθμιση θεμάτων σχετικά με τις περιφέρειες. Το Ε' μέρος ασχολείται με τις Μητροπολιτικές περιφέρειες.

Το ΣΤ' μέρος αναλύει τον τρόπο σύστασης και λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Ελέγχου των ΟΤΑ, και ρυθμίζει τα θέματα εποπτείας των λειτουργιών των ΟΤΑ. Το Η' μέρος περιγράφει την οικονομική δραστηριότητα των ΟΤΑ και ρυθμίζει τα θέματα οικονομικού ελέγχου τους.

Το Ζ' μέρος διευκρινίζει τα θέματα σχετικά με το προσωπικό των ΟΤΑ όπως τις μετατάξεις, προσλήψεις, και μεταφορές από τις πρώην νομαρχίες στους Δήμους. Το Η' μέρος περιγράφει τα οικονομικά ζητήματα των περιφερειών και των δήμων καθορίζοντας τους τρόπους χρηματοδότησης, δανειοδότησης και σύνταξης προϋπολογισμών, ισολογισμών απολογισμών και απογραφών.

Τέλος, τα μέρη Θ' και Ι' αναφέρονται σε θέματα αρμοδιοτήτων της αποκεντρωμένης διοίκησης και στην υποστήριξη της εφαρμογής του προγράμματος που ως στόχο έχει την αποκέντρωση της διοίκησης και λειτουργίας των δήμων και την ενίσχυση του αναπτυξιακού τους ρόλου στην Ελληνική επικράτεια.

Το πρόγραμμα Καλλικράτης φέρει σημαντικές αλλαγές όχι μόνο στη σύνθεση των ΟΤΑ αλλά και στις λειτουργίες, αρμοδιότητες και δυνατότητες τους. Είναι σημαντική η αναφορά σε ορισμένες αλλαγές όπως αυτές προκύπτουν από τον σχετικό νόμο.

Πρώτα απ' όλα, καθορίζεται μια Επιτροπή Διαβούλευσης (για τους δήμους με πληθυσμό άνω των 10.000) που ως στόχο της έχει την ανοικτή και θεσμοποιημένη επικοινωνία με εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας. Ένας ακόμη νέος θεσμός είναι αυτός του συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης που στοχεύει ίσα μεταχείριση και αντιμετώπιση των πολιτών και την ορθή διαχείριση των τοπικών υποθέσεων μέσω της διαμεσολάβησης μεταξύ πολιτών και ΟΤΑ. Επιπλέον, το πρόγραμμα προβλέπει τη σύσταση συμβουλίου ένταξης μεταναστών και ενισχύει τη συμμετοχή των πολιτών σε τομείς παροχής υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας.

Το Τεχνικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΤΕΠ) είναι ένα πενταετές πρόγραμμα για κάθε δήμο με ετήσιο πρόγραμμα δράσης και προϋπολογισμό. Άλλες αλλαγές έχουν να κάνουν με τα συμβούλια των διαφόρων δήμων και τις συνελεύσεις των κατοίκων. Επίσης το πρόγραμμα Διαύγεια προωθεί τη διαφάνεια της διαχείρισης των δήμων και μέσω του διαδικτύου παρέχει τη δυνατότητα στους πολίτες να ενημερώνονται.

Οι νέες αρμοδιότητες των δήμων περιλαμβάνουν ενισχυμένες αρμοδιότητες και δράσεις τον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας, έκδοση επαγγελματικών αδειών, προγράμματα σια βίου μάθησης, ανέγερση και συντήρηση σχολείων και άλλες αρμοδιότητες της πολεοδομίας.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΟΖΑΝΗΣ

Η έρευνα επικεντρώνεται στη συλλογή πρωτογενών δεδομένων από τους αιρετούς του Δήμου Κοζάνης. Επίσης, η ερευνητική προσέγγιση στηρίζεται στην μελέτη της φυσιογνωμίας της περιοχής και για αυτό το λόγο παραθέτονται στοιχεία που αφορούν τη γεωγραφία, τη δημογραφική δομή, την απασχόληση, την παραγωγή, τις υποδομές και γενικότερα την ποιότητα ζωής στον Δήμο Κοζάνης. Για την επίτευξη του στόχου της έρευνας είναι παράλληλα απαραίτητη η ανασκόπηση της σχετικής με το θέμα βιβλιογραφίας. Η βιβλιογραφία σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση και με το πρόγραμμα Καλλικράτης παρέχει τα δευτερογενή δεδομένα καθώς διαμορφώνει το θεωρητικό πλαίσιο που είναι απαραίτητο για την ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν και την κριτική αξιολόγηση του θέματος.

2.1.Φυσιογνωμία του Δήμου Κοζάνης

Τα φυσιογνωμικά χαρακτηριστικά του Δήμου Κοζάνης διερευνώνται ώστε να προκύψει μια συνοπτική αξιολόγηση της περιοχής που ερευνάται. Επίσης, η παρουσίαση των φυσιογνωμικών χαρακτηριστικών της περιοχής με τον εντοπισμό των πλεονεκτικών και μειονεκτικών στοιχείων προβάλλει τα κρίσιμα ζητήματα. Η έρευνα της φυσιογνωμίας του Δήμου Κοζάνης περιλαμβάνει τα γεωγραφικά στοιχεία, τα πληθυσμιακά και δημογραφικά δεδομένα, στοιχεία για την απασχόληση και την ανεργία, πληροφορίες για τις υπάρχουσες υποδομές και το επίπεδο της ποιότητας ζωής και τις υφιστάμενες δομές δημόσιων υπηρεσιών και δομών της τοπικής αυτοδιοίκησης.

2.1.1. Γεωγραφικά δεδομένα

Ο Δήμος Κοζάνης είναι η πρωτεύουσα του Νομού Κοζάνης, ενός από τους τέσσερεις νομούς της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Η γεωγραφική θέση του

δήμου τον καθιστά συγκοινωνιακό κόμβο μεταξύ Μακεδονίας, Θεσσαλίας και Ηπείρου.

Ο Δήμος Κοζάνης βρίσκεται σε υψόμετρο 720 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας και έχει έκταση περίπου 343 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Πρόκειται για μία ημιορεινή περιοχή καθώς βρίσκεται ανάμεσα στις οροσειρές του Βερμίου, του Μπούρινου και των Πιέριων και βρίσκεται βόρεια του ποταμού Αλιάκμονα (Δήμος Κοζάνης, 2012).

Η χρήση της γης στην περιοχή γίνεται κυρίως μέσω της εκμετάλλευσης των πλούσιων αποθεμάτων λιγνίτη, χρωμίου και αμιάντου αλλά περιλαμβάνει και γεωργική εκμετάλλευση.

2.1.2. Δημογραφικά δεδομένα

Με βάση τα προσωρινά αποτελέσματα για το μόνιμο πληθυσμό της Ελλάδος κατά την απογραφή που έλαβε χώρα στο έτος 2011 παρουσιάζονται τα δημογραφικά δεδομένα για το Δήμο Κοζάνης. Επίσης τα στοιχεία της προηγούμενης απογραφής χρησιμοποιούνται ώστε να συγκριθούν και να προκύψουν οι μεταβολές και οι τάσεις.

Το σύνολο του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Κοζάνης κατά το έτος 2011 ήταν 70.420 κάτοικοι 35.340 εκ των οποίων ήταν άνδρες ενώ 35.080 ήταν γυναίκες. Η πυκνότητα του μόνιμου πληθυσμού ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο ήταν 65,74 (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2011).

Τα αντίστοιχα στοιχεία της απογραφής πληθυσμού του 2001 παρουσίασαν 47.451 κάτοικους στο σύνολο του Δήμου Κοζάνης 23.599 εκ των οποίων ήταν οι άνδρες και 23.852 οι γυναίκες. (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2001).

Η μεταβολή παρουσίασε αυξητική τάση της τάξης του 148,4% μέσα σε δέκα έτη. Αυτό οφείλεται και στην συνένωση των δήμων και κοινοτήτων καθώς ο Δήμος Κοζάνης το έτος 2011 περιλαμβάνει περιοχές που είχαν καταγράψει σε διαφορετικά δημοτικά διαμερίσματα κατά το 2001. Βάσει των στοιχείων του 2001 ο αστικός πληθυσμός του Δήμου Κοζάνης αποτελεί περίπου το 75% με 35.942 κατοίκους στο δημοτικό διαμέρισμά Κοζάνης ενώ το υπόλοιπο ποσοστό αποτελεί τον αγροτικό πληθυσμό. Οι τάσεις διαχρονική μεταβολής κατά τις προηγούμενες δεκαετίες ήταν

αυξητική με αύξηση 22,3% από το 1991. Αντίστοιχα αυξάνεται και η πυκνότητα του πληθυσμού.

2.1.3. Απασχόληση – Ανεργία

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή παρέχει πληροφορίες για την απασχόληση και την ανεργία για το έτος 2001 για το Νομό Κοζάνης. Τα ποσοστά παρουσιάζουν μια αυξητική τάση της τάξεως του 15% σε σύγκριση με το 1991. Επίσης τα πρόσφατα στοιχεία για το Φεβρουάριο του 2012 και κατά το τελευταίο έτος εμφανίζουν το ποσοστό ανεργία στην περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας και Ηπείρου να κυμαίνεται γύρω στο 22%.

Σύμφωνα με το στοιχεία της ΕΣΥΕ για το 2001 οι οικονομικώς ενεργοί κάτοικοι ήταν 57.062 με 8.561 ανέργους, 6.386 απασχολούμενους στον πρωτογενή τομέα, 16.928 στον δευτερογενή και 24.015 στον τριτογενή τομέα. Οι οικονομικά μη ενεργοί κάτοικοι ήταν 80.059. Το ποσοστό ανεργίας στο δήμο για το έτος 2001 ήταν 12,8% και ήταν χαμηλότερο από το ποσοστό ανεργίας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας που ήταν 16,27% αλλά υψηλότερο από το μέσο όρο της χώρας που ήταν 11,12%.

2.1.4. Εξελίξεις ανά τομέα παραγωγής

Η τοπική οικονομία παρουσιάζει υψηλή βιομηχανική δραστηριότητα με τα εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της ΔΕΗ. Το γεγονός αυτό έχει συμβάλει στη γενικότερη οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. Περίπου το 13% του πληθυσμού ασχολείται με πρωτογενή τομέα, το 35% απασχολείται στο δευτερογενή τομέα και το υπόλοιπο στον τριτογενή τομέα παραγωγής.

Πέρα από τις ηλεκτροπαραγωγικές μονάδες, η περιοχή της Κοζάνης παρέχει πλεονεκτήματα για την παραγωγή που βασίζεται σε μάρμαρα, και διάφορα βιοτεχνικά

προϊόντα όπως φρούτα, κρασιά και κρόκος. Παράλληλα, η εμπορική δραστηριότητα στην Κοζάνη είναι έντονη.

2.1.5. Υποδομές - ποιότητα ζωής

Οι κυριότερες υποδομές που αποτελούν πλεονεκτήματα της περιοχής της Κοζάνης σχετίζονται τόσο με τις μεταφορές όσο και με την υγεία, την παιδεία και άλλους τομείς. Οι βασικότερες μεταφορικές υποδομές περιλαμβάνουν τη διέλευση της Εγνατίας οδού, η παροχή καλού συγκοινωνιακού δικτύου που εξυπηρετεί τις γύρω περιοχές, την ύπαρξη αεροδρομίου, τη διέλευση σιδηρόδρομου και την εύκολη πρόσβαση στον ποταμό Αλιάκμονα.

Επίσης, ο Δήμος Κοζάνης παρέχει υποδομές σε θέματα υγείας και πρόνοιας, εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και διαχείρισης απορριμμάτων και φυσικού περιβάλλοντος. Πιο συγκεκριμένα, στην πόλη της Κοζάνης εδρεύει το ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας καθώς και Πανεπιστημιακά τμήματα.

Παρόλα αυτά, και ενώ η ποιότητα ζωής στο Δήμο Κοζάνης ενισχύεται από το πλήθος και την ποιότητα των υποδομών και των παρεχόμενων δυνατοτήτων για τους κατοίκους, πλήττεται από ορισμένους παράγοντες. Οι πιο σημαντικοί λόγοι είναι η αυξανόμενη ανεργία που εμποδίζει την οικονομική ανάπτυξη, η μόλυνση του περιβάλλοντος λόγω της έντονης εκβιομηχάνισης της περιοχής και η έλλειψη χώρων πρασίνου και αναψυχής κυρίως πόλη της Κοζάνης

2.1.6. Υφιστάμενες δομές δημοσίων υπηρεσιών και δομές τοπικής αυτοδιοίκησης

Οι υφιστάμενες δομές των δημόσιων υπηρεσιών και οι δομές τοπικής αυτοδιοίκησης συντελούν στην οργάνωση και συντονισμό των προσπαθειών για την βέλτιστη εκμετάλλευση των δυνατοτήτων της περιοχής για την επίτευξη ανάπτυξης και ευημερίας. Συνεπώς, ο ρόλος τους είναι κρίσιμος.

Στο δήμο υπάρχουν δομές δημοσίων υπηρεσιών όπως σχολεία, νοσοκομεία και άλλες κρατικές υπηρεσίες. Οι δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης στην περιοχή περιλαμβάνουν τόσο την πρωτοβάθμια όσο και την δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο Δήμος Κοζάνης μετά την ένταξη του στο πρόγραμμα Καποδίστρια περιελάμβανε 21 δημοτικά διαμερίσματα. . Πέρα από το Δήμο Κοζάνης, στην πόλη έδρευαν η Νομαρχία Κοζάνης και η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Με την έναρξη του προγράμματος Καλλικράτης, ο Δήμος Κοζάνης εντάχθηκε στην αποκεντρωμένη διοικητική περιφέρεια Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τα Ιωάννινα, και συνενώθηκε με άλλους τέσσερεις οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης

2.1.7. Αξιολόγηση του Δήμου Κοζάνης

Η ανάλυση των φυσιογνωμικών χαρακτηριστικών δίνει τη δυνατότητα της αξιολόγησης του δήμου και αποτελεί τη βάση για την αξιολόγηση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας στους αιρετούς του Δήμου Κοζάνης.

Με βάση τα χαρακτηριστικά που παρουσιάστηκαν προκύπτει το συμπέρασμα ότι στην περιοχή που εξετάζεται υπάρχουν από τη μία πλευρά οι υποδομές και οι προϋποθέσεις για την ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης και από την άλλη πλευρά διαφαίνονται τα σημεία που θα πρέπει να ενισχυθούν.

Τόσο η πληθυσμιακή αύξηση, οι διάθεση πόρων, η ύπαρξη υποδομών όσο και η υφιστάμενες δομές τοπικής αυτοδιοίκησης συνθέτουν τα ισχυρά χαρακτηριστικά της περιοχής. Αντιθέτως, ορισμένα μειονεκτήματα όπως ο χαμηλός δείκτης απασχόλησης και ανάπτυξης, τα περιβαλλοντικά ζητήματα και πληθυσμιακή αστική συγκέντρωση υπογραμμίζουν την ανάγκη για βελτίωση της λειτουργίας των υφιστάμενων δομών και των δομών της τοπικής αυτοδιοίκησης για την ενίσχυση της ανάπτυξης και την βελτίωση της ποιότητας ζωής.

2.2.Μεθοδολογία

Το είδος της έρευνας είναι πρωταρχικά ποσοτικό καθώς οι απαντήσεις στις ερωτήσεις των ερωτηματολογίου βασίζονται κυρίως σε προκαθορισμένες επιλογές και συνεπώς δύναται η δυνατότητα της στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων και στη διεξαγωγή αριθμητικών αποτελεσμάτων. Παρόλα αυτά, το είδος της έρευνας είναι και ποιοτικό καθώς όχι μόνο περιλαμβάνεται και μια ελεύθερη και μη δομημένη ερώτηση που πρέπει να αναλυθεί ποιοτικά αλλά και όλες οι ερωτήσεις και τα αποτελέσματα που παράγουν θα ερευνηθούν ποιοτικά χρησιμοποιώντας βιβλιογραφικά στοιχεία και ποιοτική αξιολόγηση.

Ο πληθυσμός αναφοράς δεν περιλαμβάνει το σύνολο των αιρετών του Δήμου αλλά ένα αντιπροσωπευτικό κομμάτι αυτών. Συνεπώς, η συλλογή των δεδομένων βασίζεται στην λήψη πληροφοριών από δείγμα των αιρετών του δήμου υπό έρευνα. Το δείγμα αποτελείται από 32 αιρετούς.

Οι βασικές ενότητες του ερωτηματολογίου είναι πέντε και οι περισσότερες ερωτήσεις στις ενότητες αυτές έχουν προκαθορισμένες πολλαπλές επιλογές απαντήσεων ενώ οι υπόλοιπες είτε αφορούν τα στοιχεία εκλογής είτε παρέχουν τη δυνατότητα ελεύθερης και ανοικτής απάντησης. Αρχικά, συλλέγονται στοιχεία σχετικά με την ταυτότητα του ερωτώμενου. Η δεύτερη ενότητα επικεντρώνεται στο θεσμικό πλαίσιο της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης. Έπειτα, αξιολογείται η εφαρμογή της διοικητικής μεταρρύθμισης. Η επόμενη ενότητα, ερευνά την οικονομική πολιτική του δήμου, τον προγραμματισμό και τους πόρους που του είναι διαθέσιμοι. Τέλος, η πέμπτη ενότητα αναφέρεται στην ανοικτή ερώτηση σχετικά με το όραμα για το δήμο βάσει του προγράμματος «Καλλικράτης».

Βάσει των πέντε ενοτήτων του ερωτηματολογίου διαχωρίζονται και οι ερωτήσεις προς τους αιρετούς σε θεματικές ενότητες. Τα βασικά ερωτήματα της έρευνας συνεπώς έχουν να κάνουν με τα προαναφερθέντα θέματα. Πιο συγκεκριμένα, ένα βασικό ερώτημα αφορά στην ταυτότητα των αιρετών αναζητώντας στοιχεία σχετικά με το φύλλο, την ηλικία, την εκπαίδευση,

προηγούμενη συμμετοχή σε συλλογικά σχήματα κ.α. Η έρευνα επίσης αναζητά πληροφορίες για τη σχέση των δημοτών με το δήμο, τις δυνατότητες συμμετοχής τους και τη διαφάνεια.

Άλλα βασικά ερωτήματα αναπτύσσονται αναφορικά με οικονομικά ζητήματα όπως την ύπαρξη δεινότητων ανάπτυξης της περιοχής. Μια άλλη βασική ερώτηση της έρευνας σχετίζεται με την εξασφάλιση των πόρων που είναι απαραίτητοι για την ομαλή ολοκλήρωση της διοικητικής μεταρρύθμισης. Η έρευνα επίσης αναζητά πληροφορίες σχετικά με τα κρίσιμα ζητήματα σε τοπικό επίπεδο και τις δράσεις που αναπτύσσονται σε σχέση με αυτά.

Βασική ερώτηση της έρευνας αποτελεί η ύπαρξη σχέσεων με τα άλλα επίπεδα διοίκησης και οι τρόποι συνεργασίας του δήμου με άλλους τομείς όπως ο κοινωνικός και ο ιδιωτικός. Τέλος, τα ερωτήματα επικεντρώνονται τόσο στην αναζήτηση της ύπαρξης των επαρκών προϋποθέσεων που θα στηρίξουν την αποτελεσματική εφαρμογή του θεσμού όσο και στις προοπτικές για εξέλιξη.

Τα ερωτηματολόγια αποτελούν την πρωτογενή πηγή στοιχείων στη παρούσα έρευνα. Μέσω των απαντήσεων που θα δοθούν στα ερωτηματολόγια θα συλλεχθούν τα πρωτογενή δεδομένα καθώς οι ερωτήσεις δομήθηκαν σύμφωνα με το αντικείμενο της έρευνας και αποσκοπούν στην ικανοποίηση των στόχων που έχουν τεθεί από αυτή.

Οι δευτερογενείς πηγές που αξιοποιούνται είναι ποικίλες και τα στοιχεία είναι απαραίτητα και θα συμβάλουν στην αξιολόγηση των πρωτογενών πληροφοριών. Δευτερογενή δεδομένα σε αυτή την έρευνα παρέχονται από τη βιβλιογραφία για την οργάνωση του κράτους και την διαχείριση τοπικών υποθέσεων, την αρθρογραφία σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση, τη νομοθεσία σχετικά με την τοπική αυτοδιοίκηση και διάφορες πηγές άντλησης πληροφοριών σχετικά με το Δήμο Κοζάνης όπως το διαδίκτυο.

2.3. Ανάλυση αποτελεσμάτων

Η θεωρητική ανασκόπηση προσέφερε το πλαίσιο για την εμπειρική προσέγγιση του θέματος. Με βάση τη βιβλιογραφία και την περιγραφή τα στοιχεία που παρέχονται από τη σχετική με την τοπική αυτοδιοίκηση νομοθεσία διαφαίνονται τα κρίσιμα σημεία της μεταρρύθμισης των ΟΤΑ σύμφωνα με πρόγραμμα Καλλικράτης. Συνεπώς προκύπτουν τα σημεία εκείνα που συνθέτουν το πεδίο της παρούσας έρευνας. Τα στοιχεία αυτά είναι το θεσμικό πλαίσιο της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης, η επίδραση της εφαρμογής της διοικητικής μεταρρύθμισης, και η ο τρόπος προγραμματισμού της οικονομικής πολιτικής και διαχείρισης πόρων.

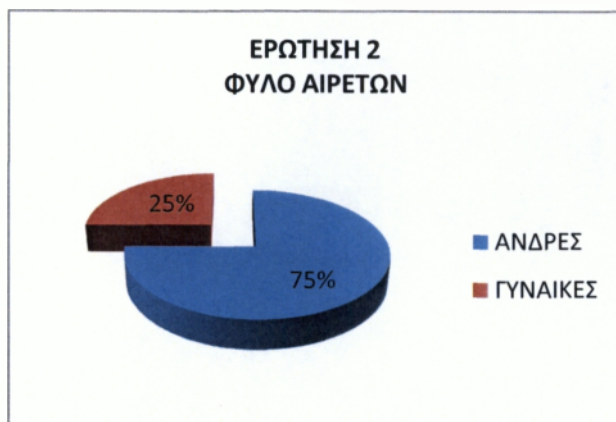
Τα ερωτηματολόγια που απευθύνθηκαν στους αιρετούς του Δήμου Κοζάνης ερευνούν τα προαναφερθέντα θέματα καθώς και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των αιρετών και το όραμα για την εξέλιξη του Δήμου Κοζάνης.

Τα αποτελέσματα της έρευνας παραθέτονται και αναλύονται με βάση την κατηγοριοποίηση των ερωτήσεων. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται με τη βοήθεια πινάκων συχνότητας, γραφημάτων και μέτρα θέσης διασποράς. Τα αποτελέσματα σχολιάζονται λαμβάνοντας υπόψη τα δευτερογενή δεδομένα της έρευνας ώστε να προκύψουν χρήσιμα και ουσιαστικά συμπεράσματα για το Δήμο Κοζάνης και την επίδραση του προγράμματος Καλλικράτης στην εν λόγω τοπική αυτοδιοίκηση. Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου χωρίζονται σε θεματικές ενότητες και οι αναλύσεις παρουσιάζονται σύμφωνα με αυτές.

2.3.1. Τμήμα Α - Χαρακτηριστικά των αιρετών του Δήμου Κοζάνης

Στο πρώτο τμήμα του ερωτηματολογίου οι ερωτήσεις αναφέρονται στα χαρακτηριστικά των αιρετών του Δήμου Κοζάνης. Παρακάτω παρουσιάζονται οι αναλύσεις των απαντήσεων των 32 αιρετών στις 11 από τις 12 ερωτήσεις αυτής της ενότητας καθώς η πρώτη ερώτηση αφορά προσωπικά στοιχεία.

Ερώτηση 2. Φύλο ερωτώμενου

Διάγραμμα 1: Φύλο αιρετών

Μόνο ένας στους τέσσερις αιρετούς που έλαβαν μέρος στην έρευνα είναι γυναίκα ενώ το 75% των ερωτηθέντων ήταν άνδρες. Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι από τους αιρετούς που έχουν εκλεγεί στο Δήμο Κοζάνης ως αντιπρόσωποι της τοπικής κοινωνίας, μόλις το 25% είναι γυναικείου φύλου ενώ με βάση τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της περιοχής οι γυναίκες είναι σχεδόν όσοι είναι και οι άνδρες.

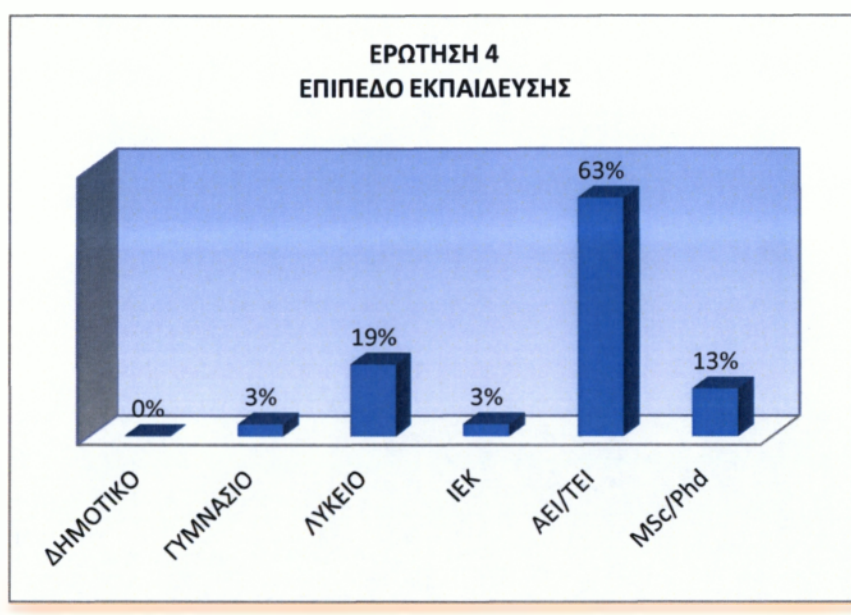
Ερώτηση 3. Ηλικιακή Ομάδα

Διάγραμμα 2: Ηλικιακή Ομάδα

Παρατηρώντας το παραπάνω διάγραμμα βλέπουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία των 55 έως 64 ετών ενώ μόλις το 13% των αιρετών είναι νέοι της ηλικιακής ομάδας 25-34. Γενικότερα παρατηρείται πως 65% των αιρετών είναι άνω των 45 ετών και συνεπώς η αντιπρόσωποι νέων ηλικιών είναι λιγότεροι.

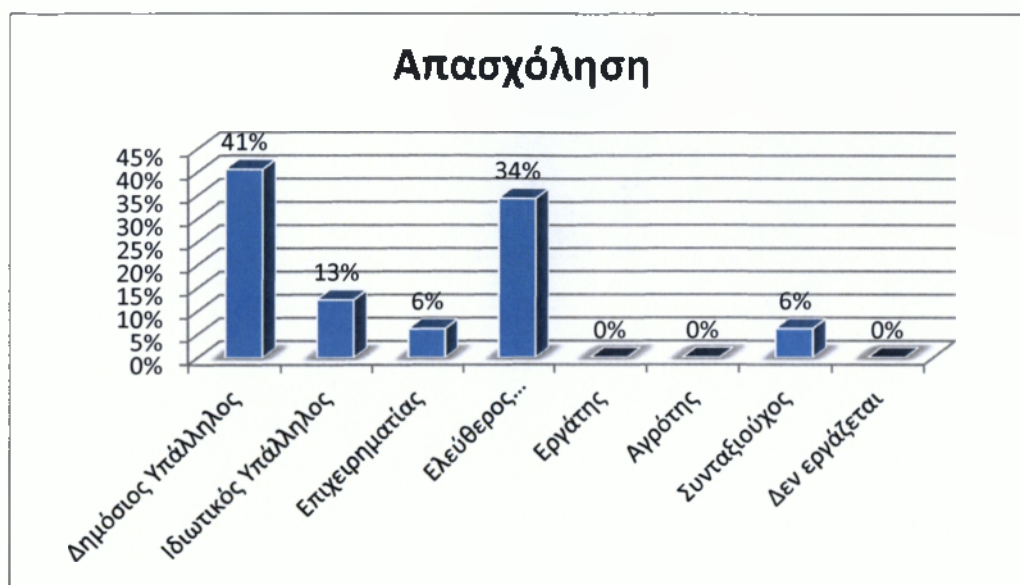
Ερώτηση 4. Επίπεδο εκπαίδευσης

Διάγραμμα 3: Επίπεδο εκπαίδευσης

Το Διάγραμμα 3 παρουσιάζει τα ποσοστά του επιπέδου εκπαίδευσης των ερωτηθέντων. Η πλειοψηφία των αιρετών είναι απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το 76% των αιρετών έχει λάβει ανώτατη εκπαίδευση ενώ το 19% είναι απόφοιτοι λυκείου. Τα επίπεδα εκπαίδευσης είναι υψηλά και δεν υπάρχουν αιρετοί με επίπεδο μόρφωσης μόνο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ερώτηση 5. Απασχόληση

Διάγραμμα 4: Απασχόληση

Με βάση τα ποσοστά του παραπάνω διαγράμματος φαίνεται πως οι περισσότεροι αιρετοί είναι δημόσιοι υπάλληλοι και συνεπώς απασχολούνται μόνο στον δημόσιο τομέα. Ένας στους τρεις περίπου αιρετούς είναι ελεύθερος επαγγελματίας και οι υπόλοιποι είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι, επιχειρηματίες ή συνταξιούχοι ενώ δεν υπάρχουν αιρετοί που να μην απασχολούνται ή να εργάζονται ως αγρότες ή εργάτες.

Ερώτηση 6. Υπάρχει προηγούμενη συμμετοχή σας σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης:

Διάγραμμα 5: Προηγούμενη συμμετοχή σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης

Περίπου δύο στους τρεις αιρετούς του Δήμου Κοζάνης έχουν συμμετάσχει στο παρελθόν σε αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Μόλις το 34% των ερωτηθέντων έχει εκλεγεί και αναλάβει για πρώτη φορά καθήκοντα στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Ερώτηση 7. Προηγούμενη συμμετοχή σας σε αιρετά όργανα αυτοδιοίκησης, ως:

Η ερώτηση αυτή ερευνά τόσο τα ποσοστά αυτοδιοικητικής εμπειρίας των αιρετών και τους τομείς από όπου προέρχεται αυτή η εμπειρία όσο και τη διάρκεια εμπειρίας τους.

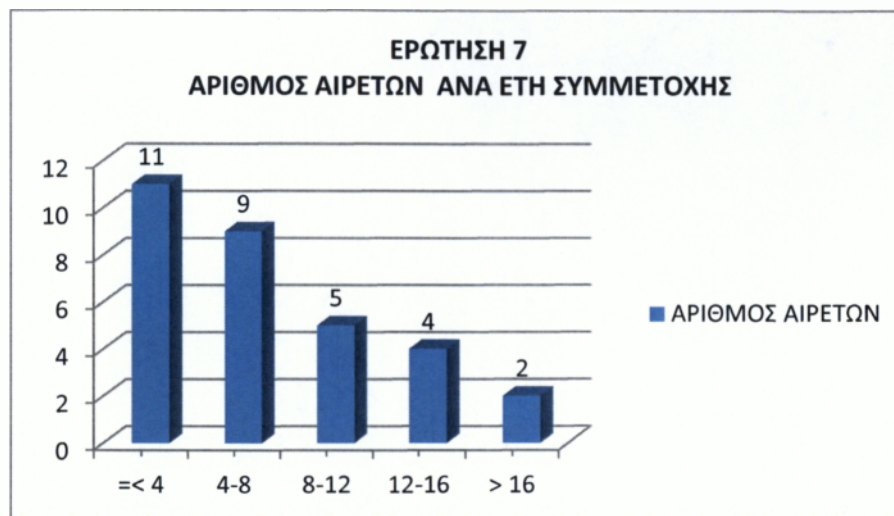
Διάγραμμα 6: Αυτοδιοικητική Εμπειρία

Το 66% των αιρετών έχει προηγούμενη αυτοδιοικητική εμπειρία ενώ αντίθετα 11 από τους 32 αιρετούς δεν έχει προηγούμενη συμμετοχή.

Διάγραμμα 7: Προηγούμενη συμμετοχή σε όργανα αυτοδιοίκησης

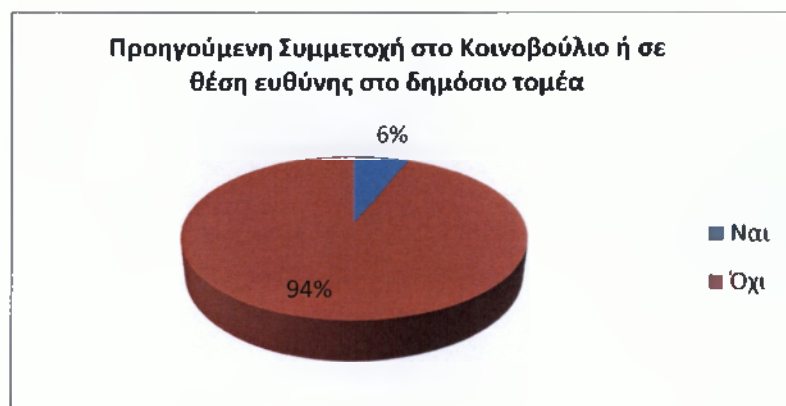
Από τα έτη εμπειρίας των αιρετών στην αυτοδιοίκηση η συντριπτική πλειοψηφία αναφέρεται σε θέσεις δημοτικών συμβούλων. Επίσης, τρία έτη εμπειρίας έχουν αποκτηθεί σε θέση Δημάρχου και πέντε σε θέση Προέδρου Κοινότητας.

Διάγραμμα 8: Αριθμός αιρετών ανά πλήθος ετών συμμετοχής

Οι 11 από τους αιρετούς έχουν λιγότερο από 4 έτη εμπειρίας. Οι περισσότεροι αιρετοί με προηγούμενη εμπειρία ανήκουν την κατηγορία των 4 έως 8 ετών ενώ μόλις 2 αιρετοί έχουν μακρόχρονη εμπειρία άνω των 16 ετών.

Ερώτηση 8. Υπάρχει προηγούμενη συμμετοχή σας στο Κοινοβούλιο ή σε θέσεις ευθύνες στο δημόσιο τομέα:

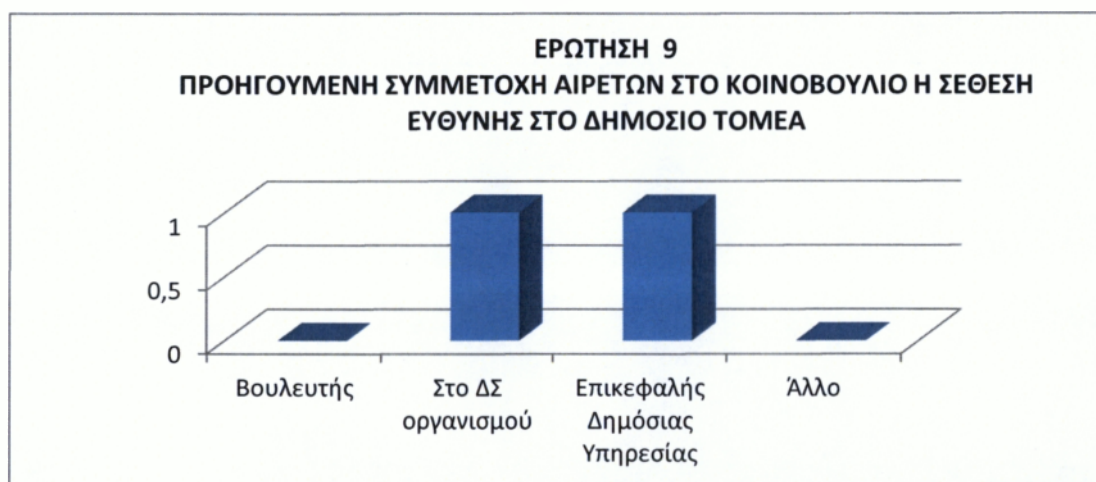

Διάγραμμα 9: Προηγούμενη συμμετοχή στο Κοινοβούλιο ή σε θέσεις ευθύνες στο δημόσιο τομέα

Μόλις το 6% των ερωτηθέντων έχει προηγούμενη εμπειρία το Κοινοβούλιο ή σε θέσεις ευθύνης στο δημόσιο τομέα.

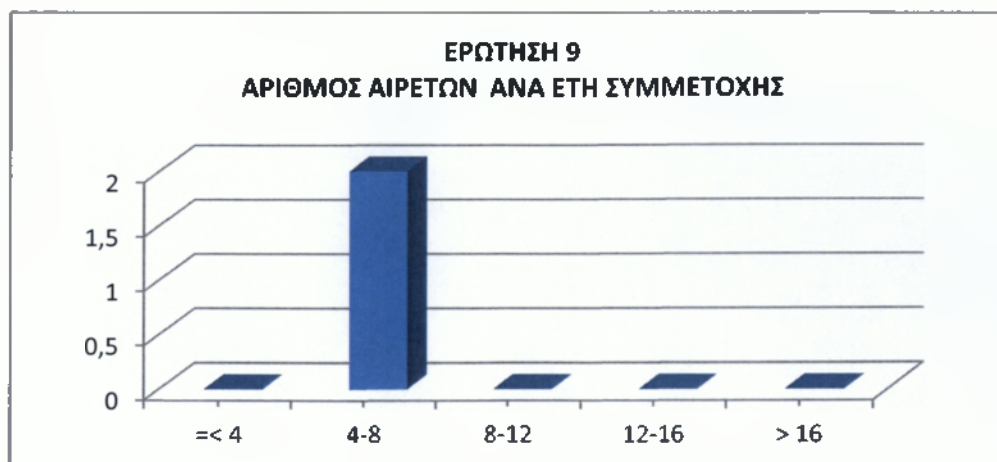
Ερώτηση 9. Προηγούμενη συμμετοχή σας στο Κοινοβούλιο ή σε θέσεις ευθύνης στο δημόσιο τομέα, ως:

Η ερώτηση αυτή ερευνά τις θέσεις ευθύνης ανά κατηγορία αντικειμένου αλλά και ως προς το πλήθος των ετών συμμετοχής.

Διάγραμμα 10: Κατηγορία προηγούμενης συμμετοχής

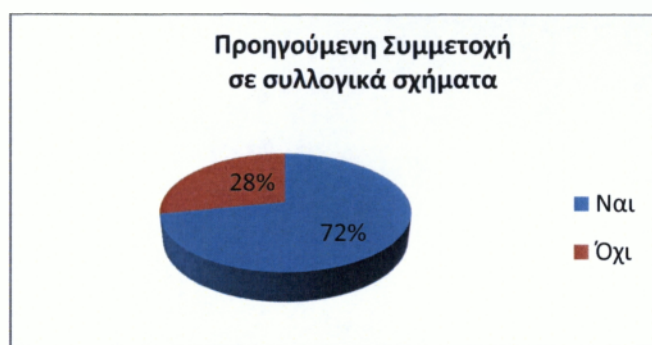
Κανένας από τους αιρετούς δεν έχει εμπειρία στο Κοινοβούλιο ενώ μόλις ένας έχει εμπειρία στο Διοικητικό Συμβούλιο δημόσιου οργανισμού και αντίστοιχα ένας έχει εμπειρία ως επικεφαλής δημόσιας υπηρεσίας.

Διάγραμμα 11: Έτη προηγούμενης συμμετοχής

Και οι δύο αιρετοί με προηγούμενη εμπειρία συμμετοχής έχουν εμπειρία διάρκειας από 4 έως 8 έτη.

Ερώτηση 10. Υπάρχει προηγούμενη συμμετοχή σας σε τοπικά συλλογικά σχήματα:

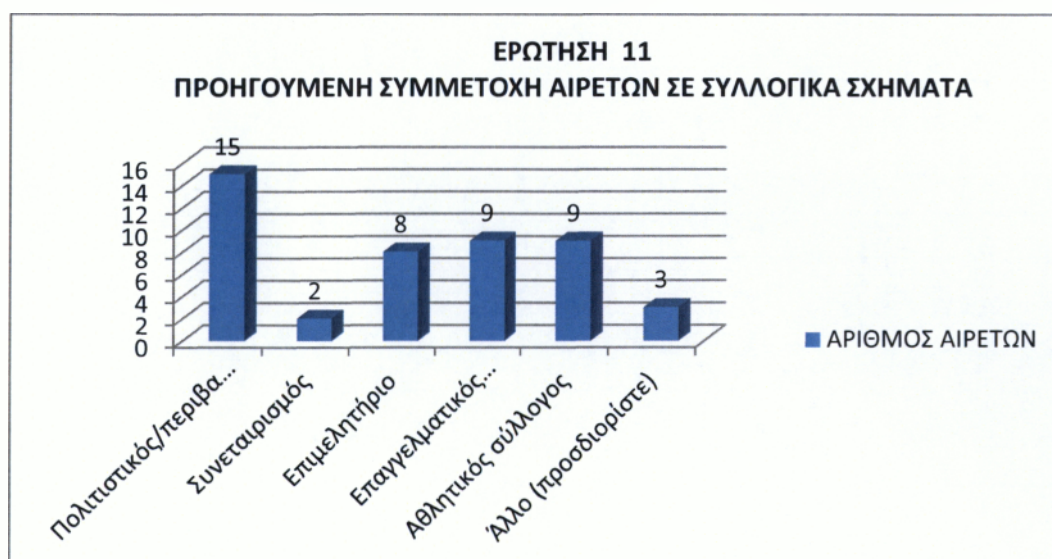

Διάγραμμα 12: Προηγούμενη συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων έχουν προηγούμενη συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα και μόλις το 28% δεν έχει κάποια τέτοιου είδους προηγούμενη εμπειρία.

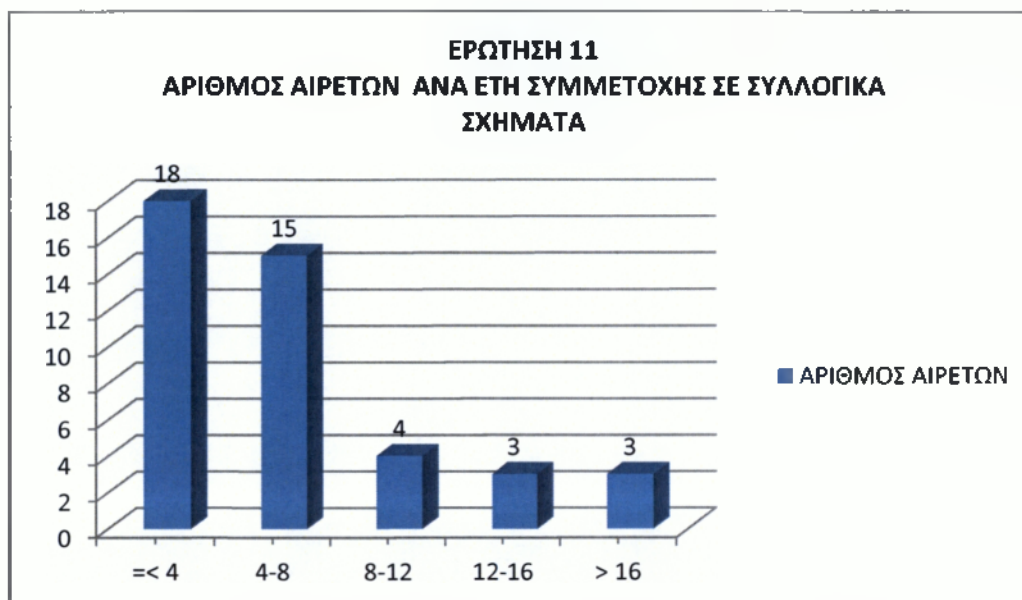
Ερώτηση 11. Προηγούμενη συμμετοχή σας σε τοπικά συλλογικά σχήματα, ως:

Με αυτή την ερώτηση ερευνάται τόσο η προηγούμενη συμμετοχή σε ορισμένες κατηγορίες τοπικών συλλογικών σχημάτων όσο και τα έτη συμμετοχής.

Διάγραμμα 12: Κατηγορίες προηγούμενη συμμετοχή σε τοπικά συλλογικά σχήματα

Οι μισοί περίπου αιρετοί έχουν εμπειρία συμμετοχή σε πολιτιστικούς και περιβαλλοντικούς συλλογους. Επίσης, 9 αιρετοί έχουν συμμετάσχει σε επαγγελματικούς και σε αθλητικούς συλλογους ενώ αντίστοιχα.

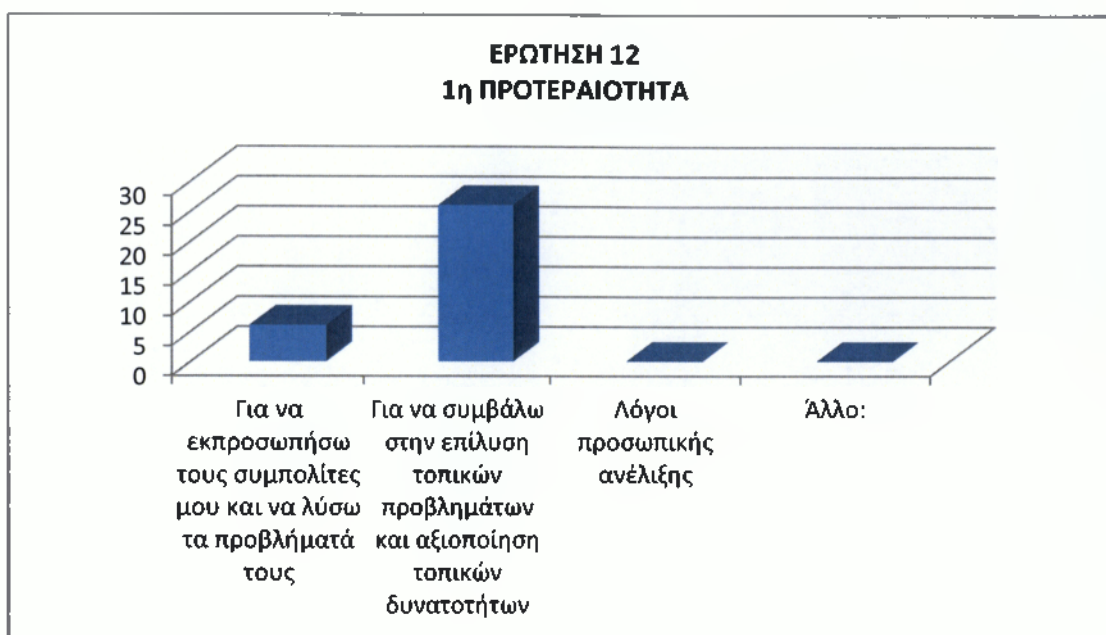

Διάγραμμα 13: Αριθμός αιρετών ανά έτη συμμετοχής σε τοπικά συλλογικά σχήματα

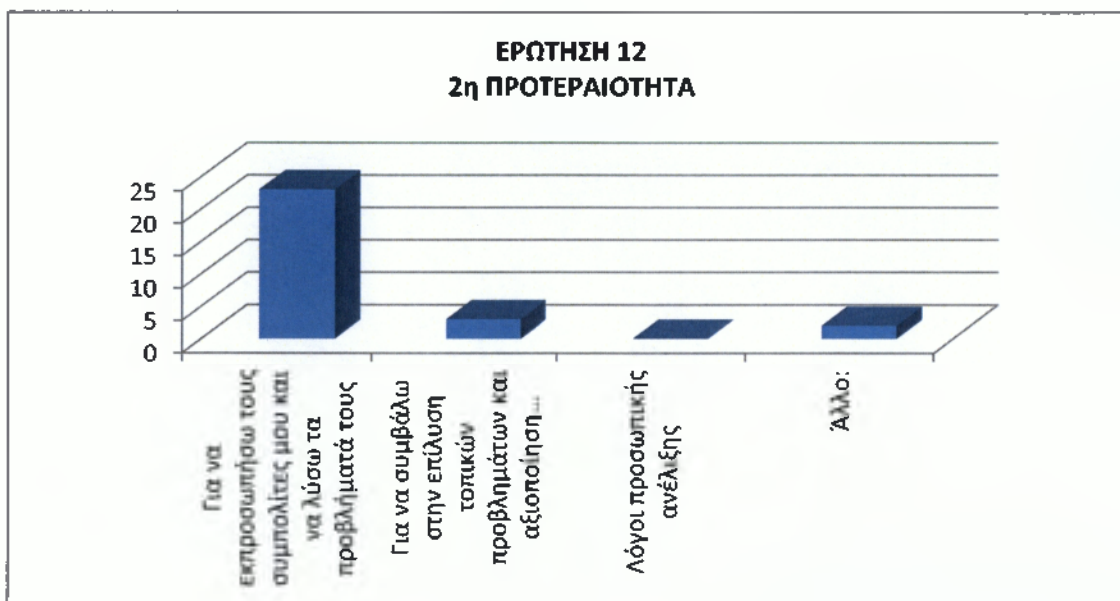
Το πλήθος ετών συμμετοχής για τις περισσότερες συμμετοχές είναι το πολύ 4 χρόνια ενώ γενικά η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετοχών δεν ξεπερνά τα 8 έτη με μόνο 3 συμμετοχές να διαρκούν περισσότερο από 16 έτη.

Ερώτηση 12. Ποια ήταν τα κίνητρα συμμετοχής σας στις δημοτικές εκλογές:

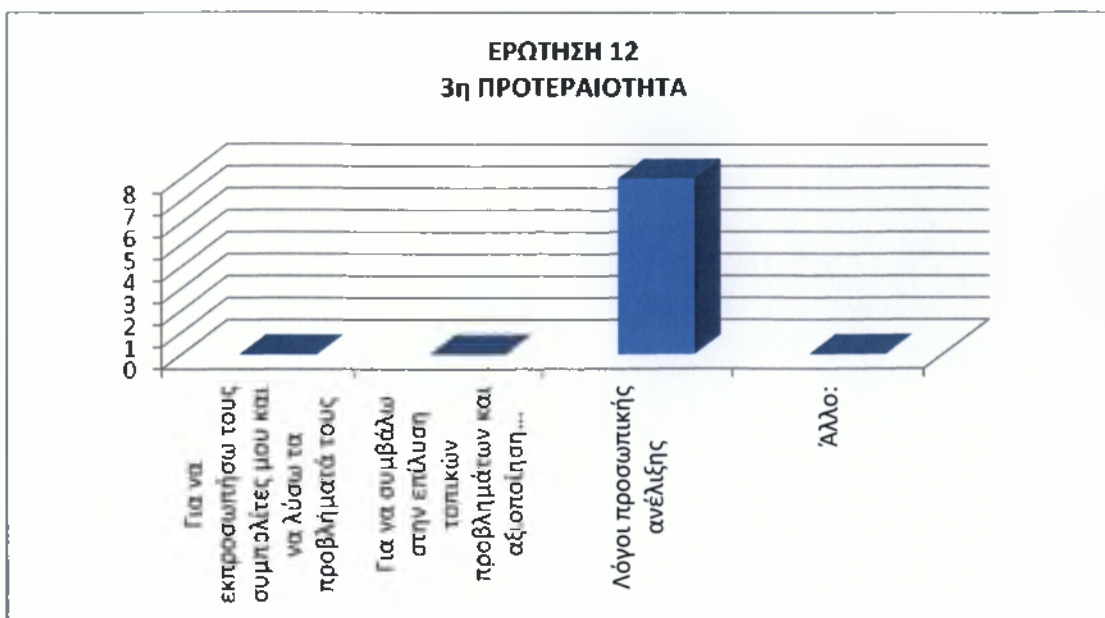
Η παραπάνω ερώτηση αναφέρει 4 παράγοντες που παρότρυναν τη συμμετοχή των αιρετών στις δημοτικές εκλογές και οι οποίοι ιεραρχούνται από τον κάθε ερωτηθέντα. Συνεπώς η ανάλυση γίνεται ανά σειρά προτεραιότητας και συνολικά για τις 4 προτεραιότητες. Σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι δεν αποτέλεσαν όλοι οι παράγοντες κίνητρα για όλους τους ερωτηθέντες.

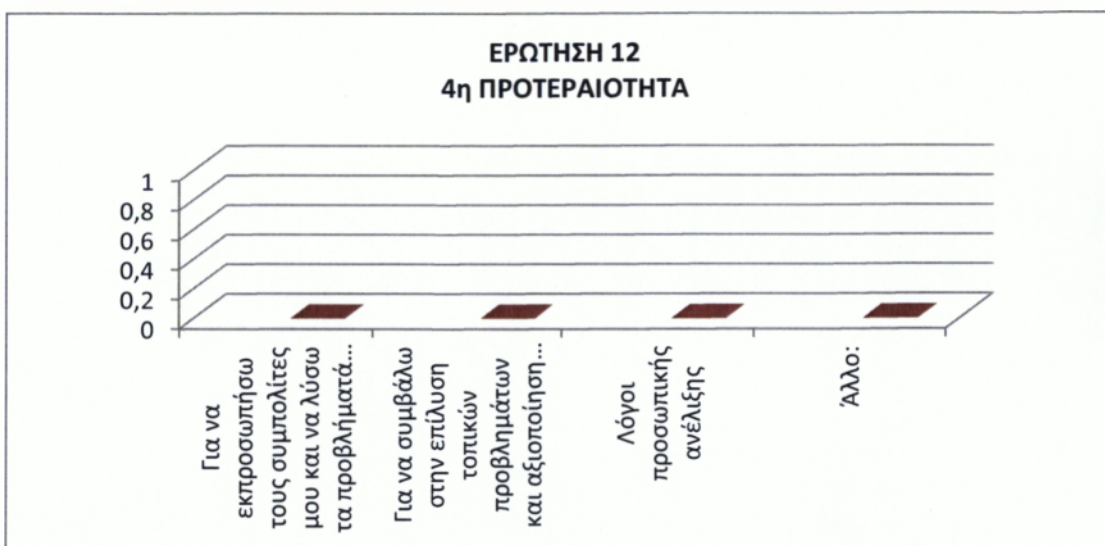
Διάγραμμα 14: Κίνητρα 1^{ης} προτεριότητας

Διάγραμμα 15: Κίνητρα 2^{ης} προτεριότητας

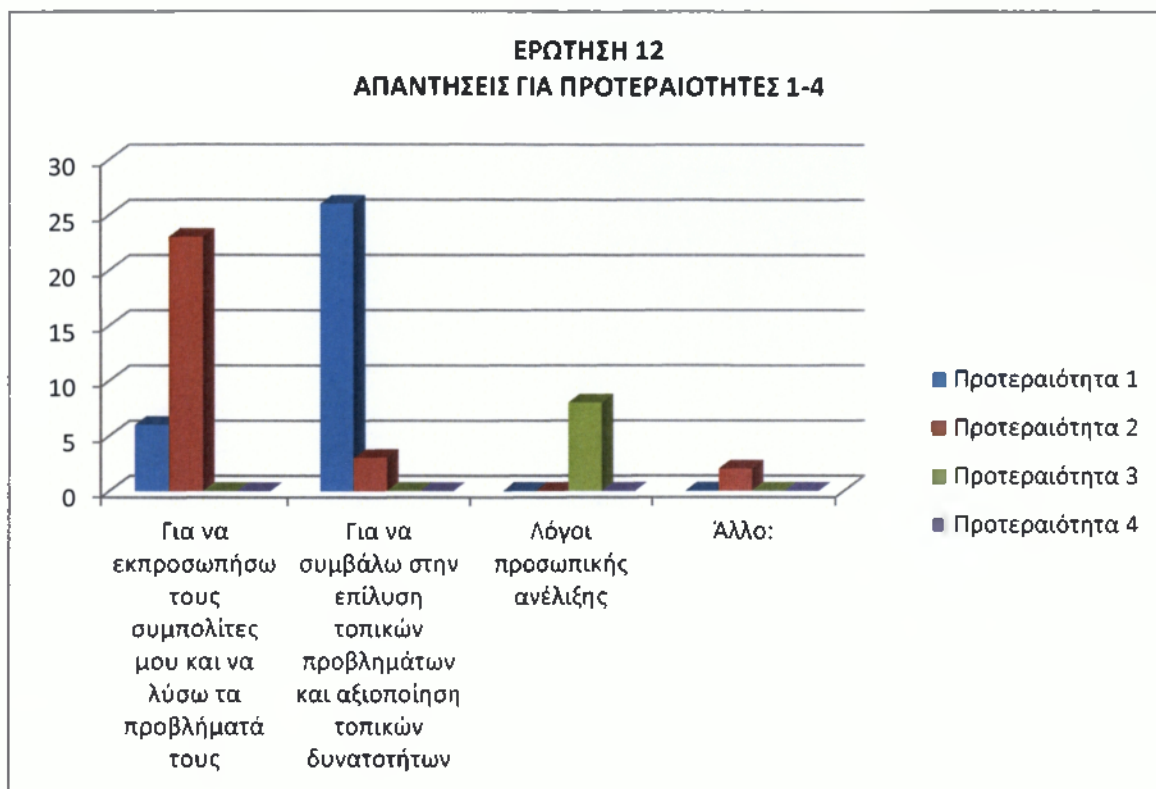
Διάγραμμα 16: Κίνητρα 3^{ης} προτεριότητας

Διάγραμμα 17: Κίνητρα 4^{ης} προτεριότητας

Η ανάλυση των δεδομένων όπως παρουσιάζεται στα διαγράμματα 14 έως 17 δείχνει πως κανένας αιρετός δεν είχε πάνω από τρία κίνητρα. Επίσης, η πιο σημαντική προτεραιότητα για τους περισσότερους αιρετούς ήταν η συμβολή στην επίλυση των τοπικών προβλημάτων και η αξιοποίηση των τοπικών δυνατοτήτων και ως δεύτερη προτεραιότητα οι περισσότεροι απάντησαν πως ήταν η εκπροσώπηση των συμπολιτών τους και η επίλυση των προβλημάτων τους. Μόλις 8 από τους

ερωτηθέντες είχαν ως κίνητρο την προσωπική τους ανέλιξη και οι οποίοι απάντησαν πως ήταν η τρίτη προτεραιότητα τους.

Διάγραμμα 18: Προτεραιότητες ανά κίνητρο

Το παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζει τις προτεραιότητες για όλα τα κίνητρα.

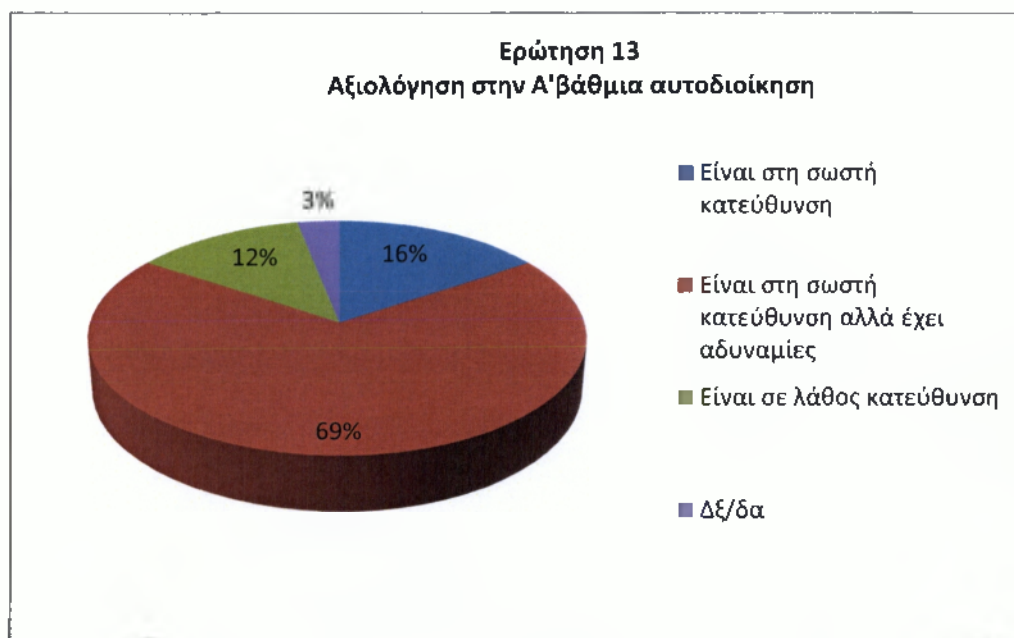
2.3.2. Τμήμα Β - Θεσμικό Πλαίσιο Α' βάρθμιας Αυτοδιοίκησης

Το δεύτερο τμήμα των ερωτήσεων αναλύει το θεσμικό πλαίσιο της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης. Περιλαμβάνει 14 ερωτήσεις οι οποίες διακρίνονται τρεις επιμέρους υποκατηγορίες. Αυτές είναι η γενική αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης για του δήμου και συγκεκριμένα για το Δήμο Κοζάνης και γενικότερα η αξιολόγηση του συστήματος αποκέντρωσης, στα χαρακτηριστικά των αιρετών του Δήμου Κοζάνης. Παρακάτω παρουσιάζονται οι αναλύσεις των απαντήσεων των 32 αιρετών στις 11 από τις 12 ερωτήσεις αυτής της ενότητας καθώς η πρώτη ερώτηση αφορά προσωπικά στοιχεία.

B.1. Γενική Αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης για τους δήμους

Η γενική αξιολόγηση του προγράμματος γίνεται μέσω 11 ερωτήσεων στους αιρετούς του Δήμου Κοζάνης.

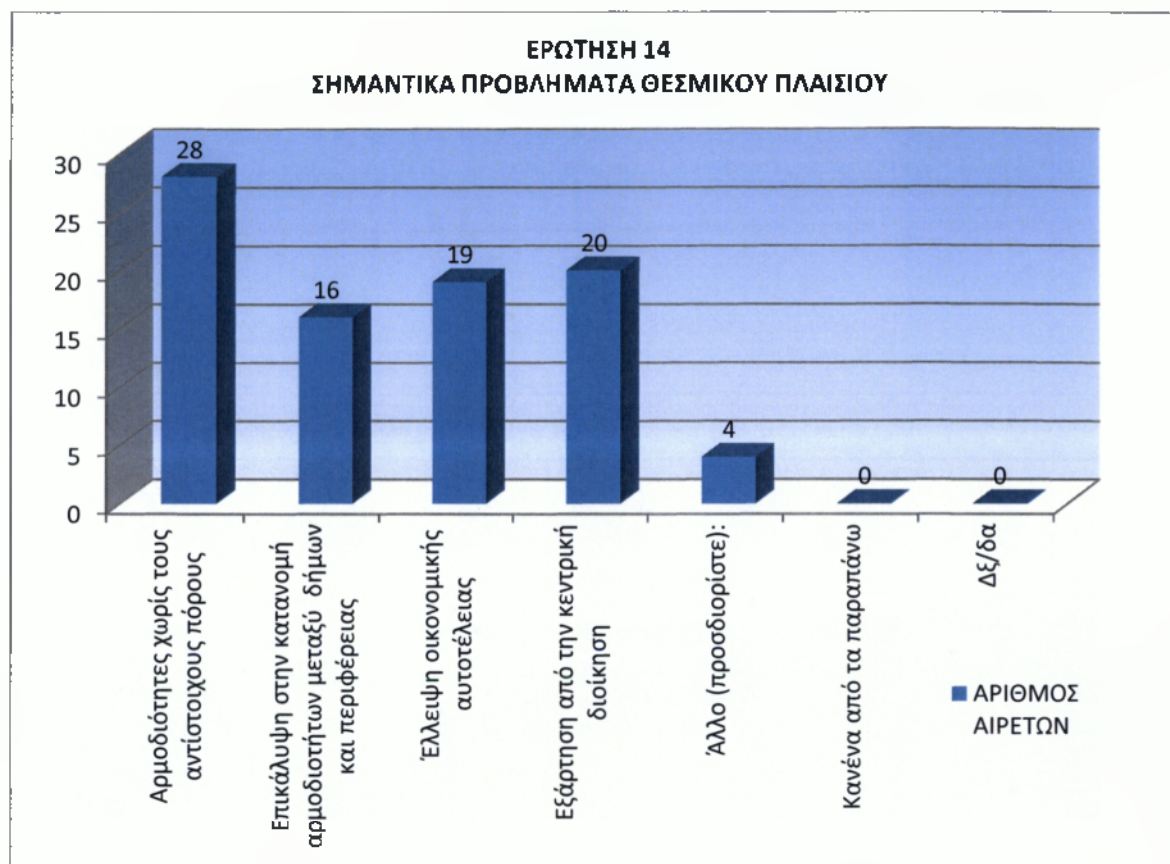
Ερώτηση 13. Πως αξιολογείτε το πρόγραμμα Καλλικράτης για την Α' βάρθμια αυτοδιοίκηση

Διάγραμμα 19: Αξιολόγηση του πρόγραμμα Καλλικράτης στην Α' βάρθμια αυτοδιοίκηση

Οι περισσότεροι αιρετοί απάντησαν πως το πρόγραμμα Καλλικράτης βρίσκεται στην σωστή κατεύθυνση αλλά έχει αδυναμίες ενώ μόλις ένας στους τρεις είχε αντίθετη γνώμη. Το 16% των ερωτηθέντων αναγνωρίζουν τη σωστή κατεύθυνση του προγράμματος και 12% ότι βρίσκεται σε λάθος κατεύθυνση.

Ερώτηση 14. Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα σημαντικά προβλήματα του θεσμικού πλαισίου για την Α' Βάθμια αυτοδιοίκηση

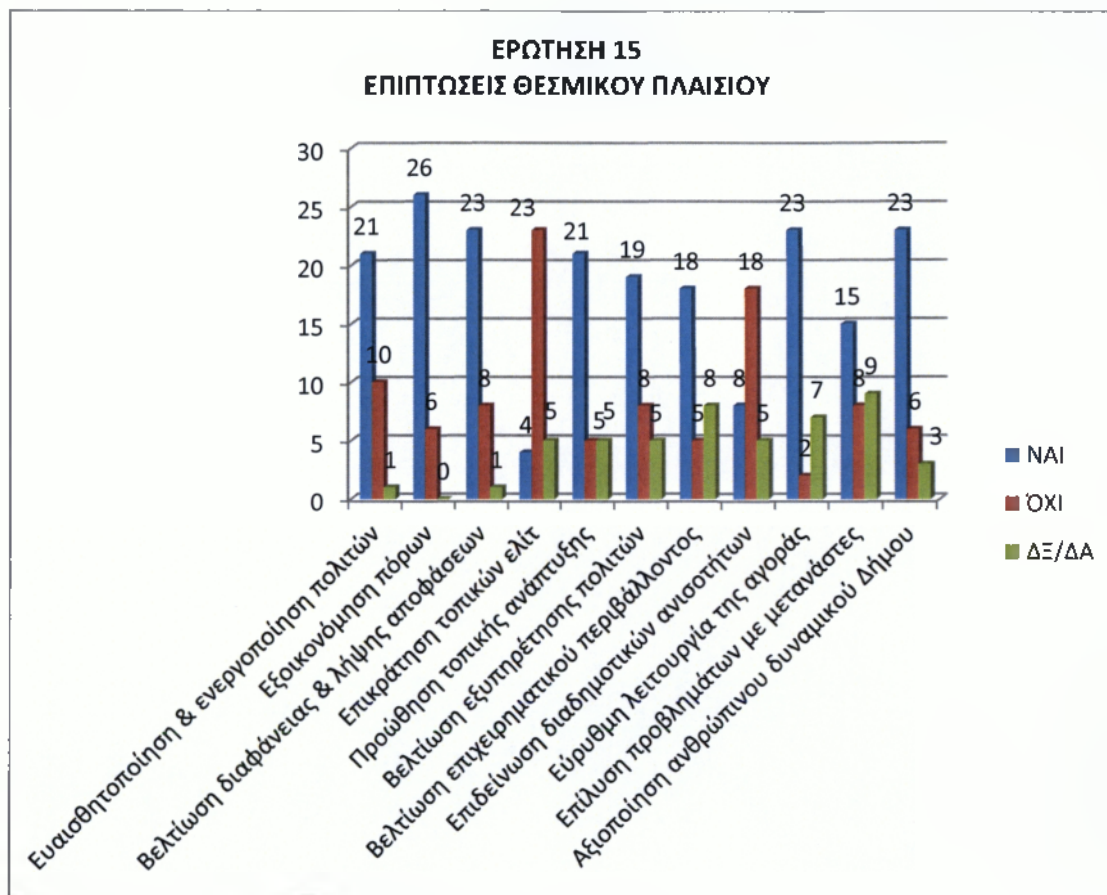

Διάγραμμα 20: Προβλήματα θεσμικού πλαισίου για την Α' βάρθμια αυτοδιοίκηση

Οι περισσότεροι αιρετοί αναγνωρίζουν τις αρμοδιότητες που αναθέτονται χωρίς την ύπαρξη των αντίστοιχων πόρων για την διεκπεραίωση τους να είναι το σημαντικότερο πρόβλημα του θεσμικού πλαισίου. Η εξάρτηση από την κεντρική διοίκηση είναι το δεύτερο σημαντικό πρόβλημα και σχεδόν εξίσου σημαντικό πρόβλημα είναι η έλλειψη οικονομικής αυτοτέλειας.

Ερώτηση 15. Θεωρείτε ότι η Α' Βάθμια τοπική αυτοδιοίκηση όπως θεσμοθετήθηκε:

Η συμβολή της θεσμοθέτησης διερευνάται σε αυτή την ερώτηση και παρέχονται 11 επιπτώσεις για να απαντηθούν από τους αιρετούς.

Διάγραμμα 21: Επιπτώσεις θεσμικού πλαισίου

Το παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζει τις διάφορες επιπτώσεις του θεσμικού πλαισίου και οι αιρετοί επιλέγουν αν συμφωνούν ή διαφωνούν με αυτές. Η πιο σημαντική επίπτωση είναι η συμβολή στην εξοικονόμηση πόρων. Επίσης άλλα σημαντικά στοιχεία αναδεικνύονται η βελτίωση της διαφάνειας των αποφάσεων, η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και συμβολή στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς.

Αντιθέτως, οι περισσότεροι αιρετοί φαίνεται να διαφωνούν με την επικράτηση τοπικών ομάδων συμφερόντων ως επίπτωση του θεσμικού πλαισίου.

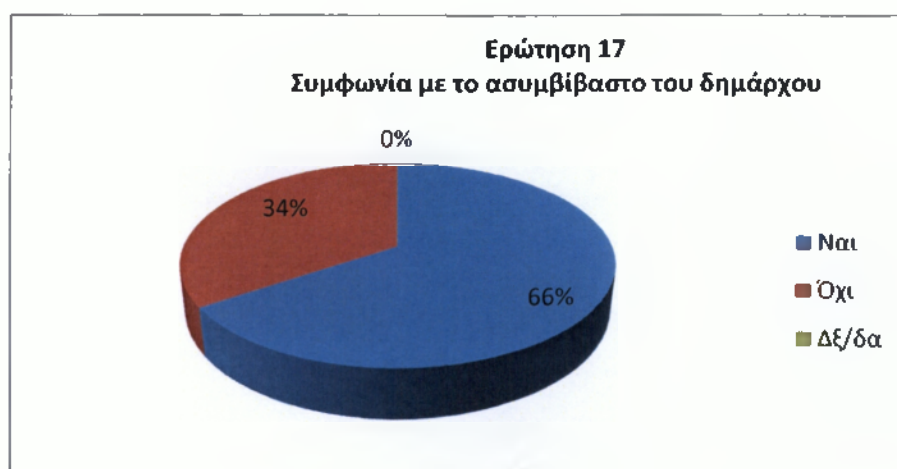
Ερώτηση 16. Θεωρείτε ότι η αντιμισθία για τους αιρετούς (Δήμαρχοι / Αντιδήμαρχοι / Πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων) που προβλέπεται για πρώτη φορά είναι σωστή;

Διάγραμμα 22: Αξιολόγηση της αντιμισθίας των αιρετών

Το 84% των αιρετών πιστεύει πως η αντιμισθία που προβλέπεται για πρώτη φορά είναι σωστή λόγω του χρόνου που απαιτεί η ενασχόληση με τα κοινά από θέσεις ευθύνης. Μόλις 5 ερωτηθέντες έχουν αντίθετη άποψη.

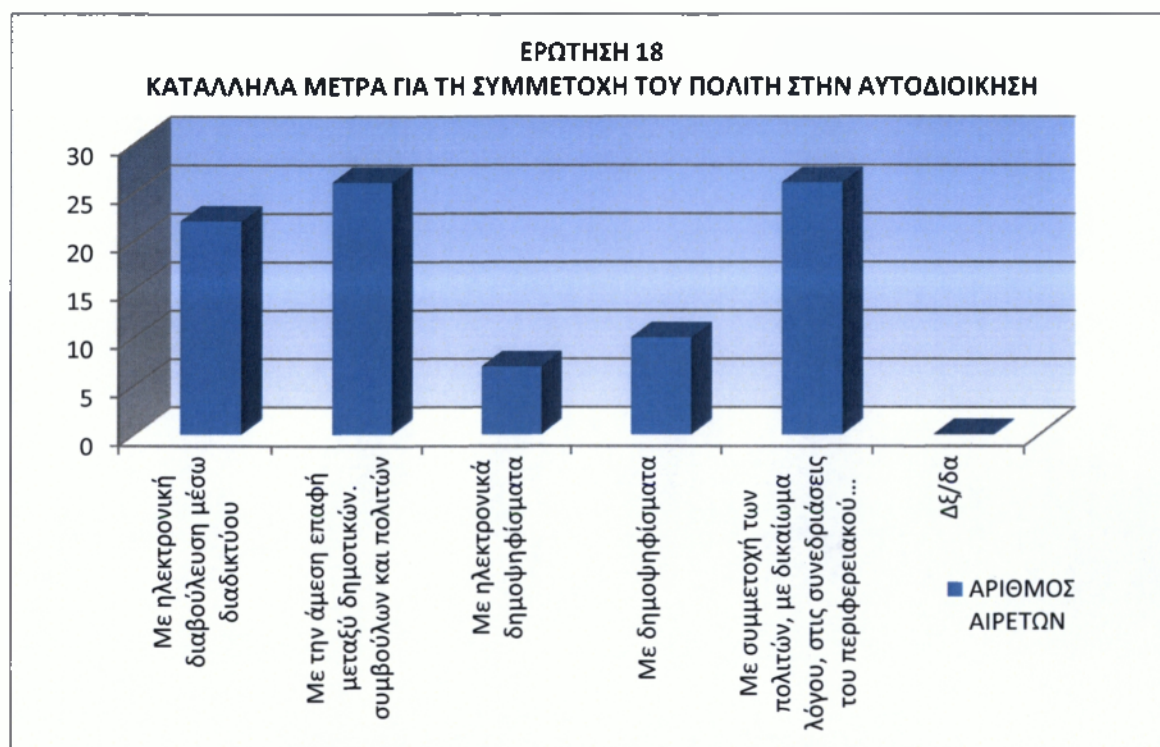
Ερώτηση 17. Συμφωνείτε με το ασυμβίβαστο του δημάρχου (μεταξύ δημοκρατικής και επαγγελματικής ιδιότητας)

Διάγραμμα 23: Συμφωνία με το ασυμβίβαστο του δημάρχου

Το 66% συμφωνεί με το ασυμβίβαστο του δημάρχου ενώ περίπου ένας στους τρεις υποστηρίζει πως δεν θα έπρεπε να υπάρχει ασυμβίβαστο μεταξύ δημορχιακής και επαγγελματικής ιδιότητας.

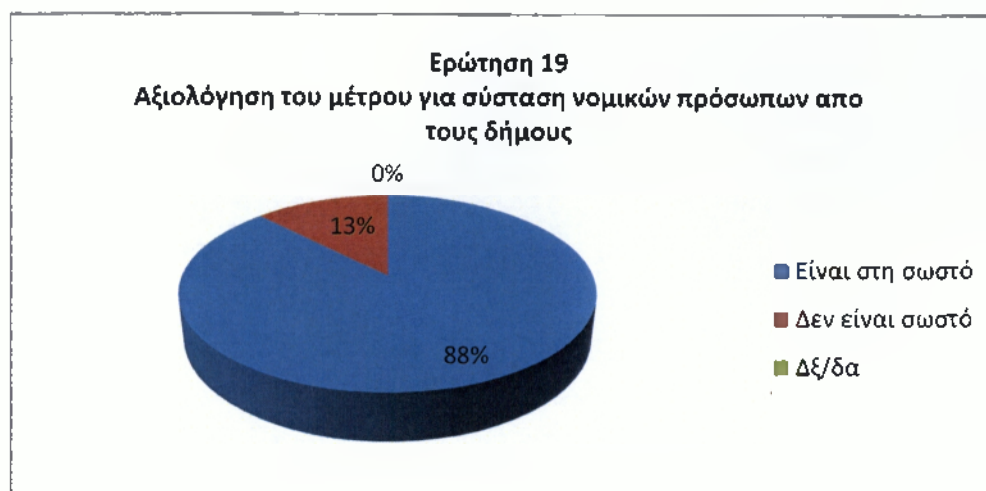
Ερώτηση 18. Ποιά θεωρείτε ως πιο κατάλληλα μέτρα για τη συμμετοχή του πολίτη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης:

Διάγραμμα 24: Μέτρα για τη συμμετοχή του πολίτη

Σύμφωνα με τις απαντήσεις, και όπως 26 από τους 32 ερωτηθέντες συμφώνησαν, το καταλληλότερο μέτρο για τη συμμετοχή του πολίτη στο νέο σύστημα αυτοδιοίκησης είναι η άμεση επαφή μεταξύ δημοτικών συμβούλων και πολιτών και η συμμετοχή των πολιτών με το δικαίωμα του λόγου στις συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου. Επίσης η ηλεκτρονική διαβούλευση μέσω διαδικτύου θεωρήθηκε σημαντική από 22 εκ των 32 αιρετών.

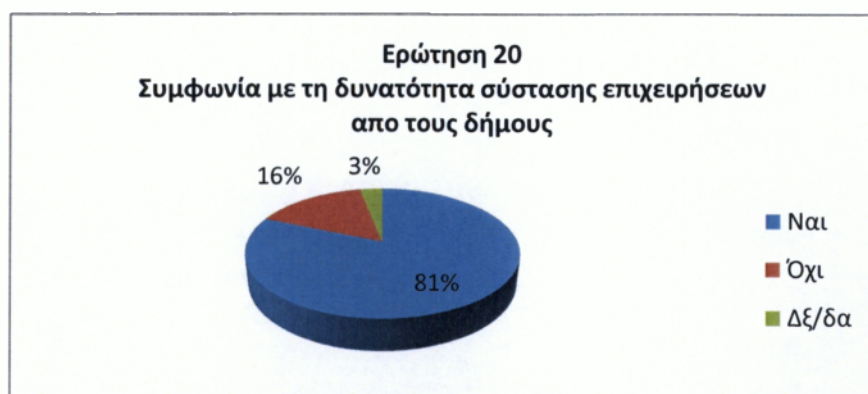
Ερώτηση 19. Πώς αξιολογείτε το μέτρο για τον περιορισμένο αριθμό των νομικών προσώπων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους

Διάγραμμα 25: Αξιολόγηση μέτρου για σύσταση νομικών προσώπων από τους δήμους

Το 87% των ερωτηθέντων έδωσαν αρνητική κριτική μέτρου για σύσταση νομικών προσώπων από τους δήμους ενώ μόλις 4 από τους 32 αιρετούς το θεώρησαν σωστό.

Ερώτηση 20. Συμφωνείτε με τις μορφές των επιχειρήσεων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους

Διάγραμμα 26: Συμφωνία με τις μορφές των επιχειρήσεων των δήμων

Το 81 % συμφωνεί με τις μορφές των επιχειρήσεων που επιτρέπεται να συσταθούν από τους δήμους ενώ 16% διαφωνεί.

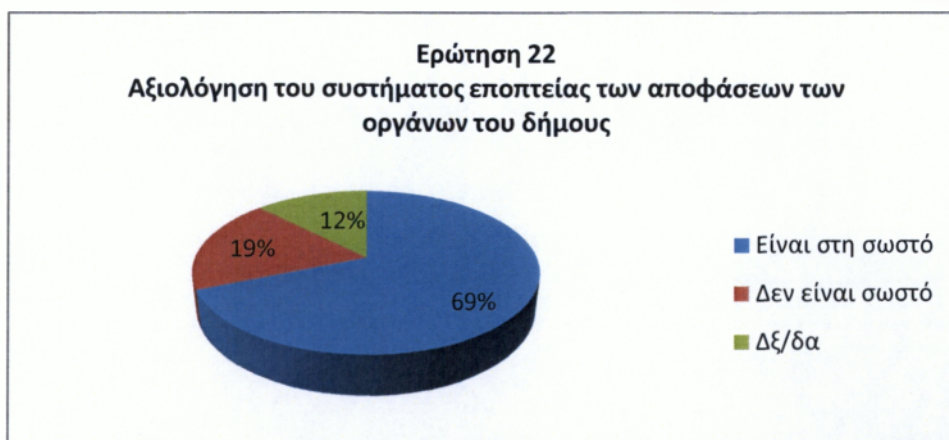
Ερώτηση 21. Θεωρείτε ότι ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης θα βελτιώσει τις σχέσεις μεταξύ δήμου και δημοτών και θα καταπολεμήσει τα φαινόμενα κακοδιοίκησης

Διάγραμμα 27: Συμφωνία με για το θετικό ρόλο του Συμπαραστάτη του πολίτη

. Μόνο ένας στους τρεις φαίνεται να διαφωνεί για τη δυνατότητα του Συμπαραστάτη του πολίτη να βελτιώσει τις σχέσεις μεταξύ δημοτών και να καταπολεμήσει τα φαινόμενα κακοδιαχείρισης ενώ το 60% συμφωνεί.

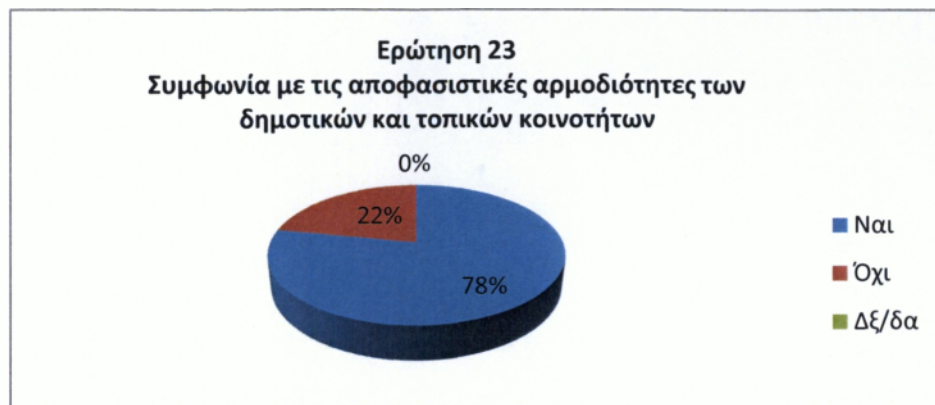
Ερώτηση 22. Πώς αξιολογείτε το νέο σύστημα εποπτείας των αποφάσεων των οργάνων του δήμου

Διάγραμμα 28: Συμφωνία με για το θετικό ρόλο του Συμπαραστάτη του πολίτη

Το 69% των ερωτηθέντων κρίνουν σωστό το σύστημα εποπτείας του δήμου ενώ σημαντικό ποσοστό δεν θέλησε να τοποθετηθεί πάνω στο θέμα.

Ερώτηση 23. Θεωρείτε ότι οι δημοτικές και τοπικές κοινότητες θα έπρεπε να είχαν αποφασιστικές αρμοδιότητες

Διάγραμμα 29: Συμφωνία με τις αποφασιστικές αρμοδιότητες των κοινοτήτων

Το 78% θεωρεί ότι οι δημοτικές και τοπικές κοινότητες θα έπρεπε να είχαν αποφασιστικές αρμοδιότητες και αντίστοιχα το 22% διαφωνεί.

B.2. Αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης για το δήμο σας

Ερώτηση 24. Πως κρίνετε τη συνένωση που εφαρμόστηκε στο δήμο σας (Μόνο για δήμους που προέκυψαν από συνένωση)

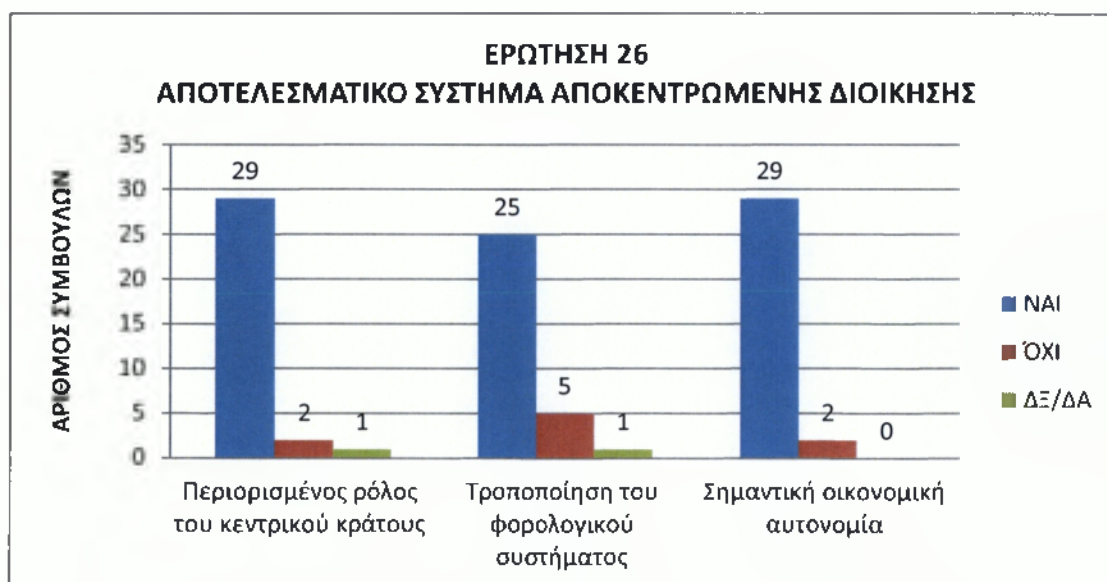
Διάγραμμα 30: Αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτης στο Δήμο Κοζάνης

Η περισσότεροι αιρετοί του Δήμου Κοζάνης πιστεύουν πως το πρόγραμμα Καλλικράτης για τη συνένωση των δήμων ήταν σωστή. Μόλις 13% διαφωνούν με αυτό και ένα άτομο δεν θέλησε να απαντήσει.

(Η ερώτηση 25 δεν έχει εφαρμογή στο Δήμο Κοζάνης καθώς δεν είναι νησιωτικός)

Β.3. Αξιολόγηση του συστήματος αποκέντρωσης γενικά

Ερώτηση 26. Ποια από τα παρακάτω θεωρείτε ότι πρέπει να περιλαμβάνει ένα αποτελεσματικό αποκεντρωμένο σύστημα διοίκησης

Διάγραμμα 31: Στοιχεία αποτελεσματικού συστήματος αποκεντρωμένης διοίκησης

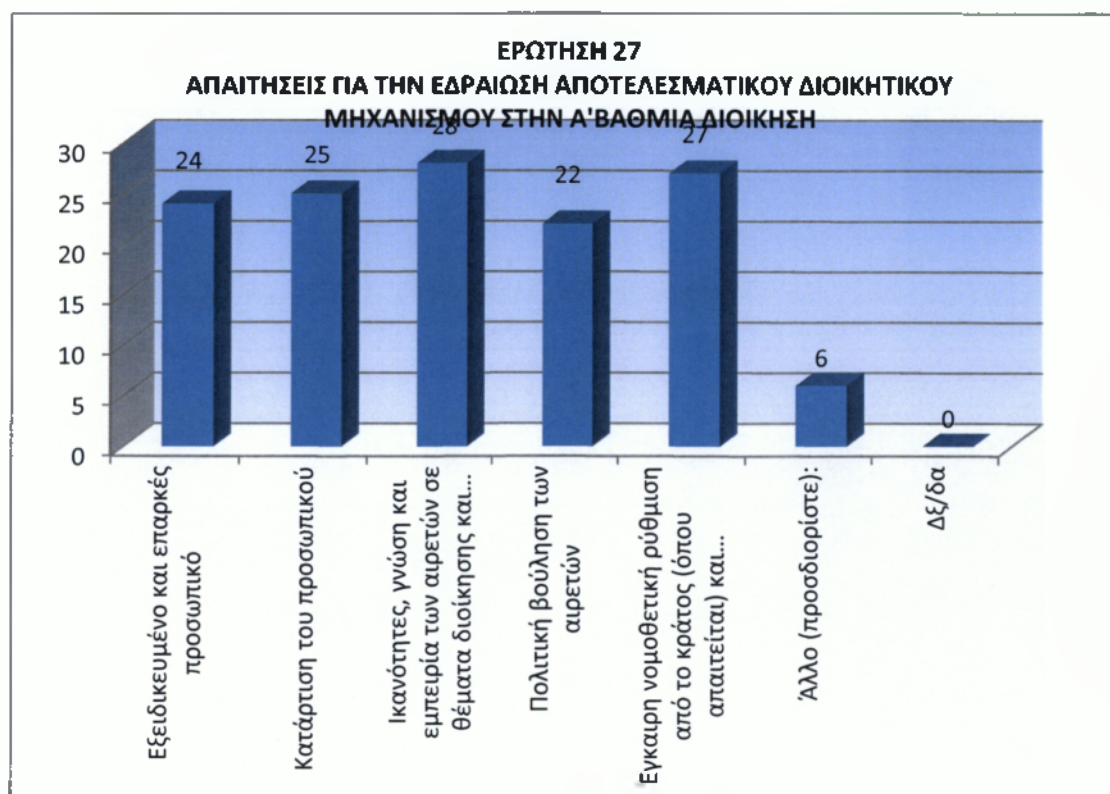
Δύο στοιχεία αποτελεσματικού συστήματος αποκεντρωμένης διοίκησης θεωρήθηκαν από τους αιρετούς ως τα πιο σημαντικά και συμφώνησαν 29 από τους 32 ερωτηθέντες. Αυτά είναι ο περιορισμένος ρόλος του κεντρικού κράτους και η σημαντική οικονομική αυτονομία. Η τροποποίηση του φορολογικού συστήματος θεωρήθηκε επίσης αλλά από του 25 αιρετούς ως σημαντική για την αποτελεσματικότητα της αποκεντρωμένης διοίκησης.

2.3.3. Τμήμα Γ - Εφαρμογή Διοικητικής Μεταρρύθμισης

Το τρίτο τμήμα του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με την εφαρμογή της διοικητικής μεταρρύθμισης τόσο στα πλαίσια της γενικής αξιολόγησης του προγράμματος όσο και στην εφαρμογή του στον Δήμο Κοζάνης. Επίσης περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με την κοινωνική οικονομία και τους νέους τομείς αξιοποίησης.

Γ.1. Γενική αξιολόγηση της προοπτικής αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης στην Α' βάρθμια αυτοδιοίκηση

Ερώτηση 27. Τι απαιτείται κατά τη γνώμη σας για να εδραιωθεί ένας αποτελεσματικός διοικητικός μηχανισμός στην Α' βάρθμια διοίκηση:

Διάγραμμα 32: Απαιτήσεις για αποτελεσματικό μηχανισμό Α' βάρθμιας διοίκησης

Οι 28 από τους 32 αιρετούς συμφώνησαν πως οι ικανότητες, η γνώση και η εμπειρία των αιρετών σε θέματα διοίκησης και προγραμματισμού είναι απαραίτητο στοιχείο για την εδραίωση ενός αποτελεσματικού διοικητικού μηχανισμού στη Α'βάθμια αυτοδιοίκηση. Επίσης 27 από τους ερωτηθέντες απάντησαν ότι η εγκαίρως νομοθετική ρύθμιση από το κράτος και κωδικοποίηση της νομοθεσίας αποτελεί επίσης βασικό παράγοντα. Με σειρά σημαντικότητας για τους αιρετούς ακολουθεί η κατάρτιση του προσωπικού, η επάρκεια εξειδικευμένου προσωπικού και η πολιτική βούληση των αιρετών.

Γ.2. Γενική αξιολόγηση της προοπτικής αποτελεσματικής εφαρμογής του προγράμματος Καλλικράτης στο δήμο σας

Ερώτηση 28. Θεωρείτε ότι το δημοτικό συμβούλιο είναι έτοιμο να ανταποκριθεί στην άσκηση των διευρυσμένων αρμοδιοτήτων, ή χρειάζεται περίοδο προσαρμογής; Αν απαντήσατε (2) πηγαίνετε στην επόμενη ερώτηση, διαφορετικά πηγαίνετε στην μεθεπόμενη

Διάγραμμα 33: Αξιολόγηση της ετοιμότητας του διοικητικού συμβουλίου

Μόλις 25% των αιρετών αξιολόγησαν πως το διοικητικό συμβούλιο του Δήμου Κοζάνης είναι έτοιμο να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του νέου θεσμού. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων με 59% απάντησε ότι χρειάζεται περίοδο προσαρμογής.

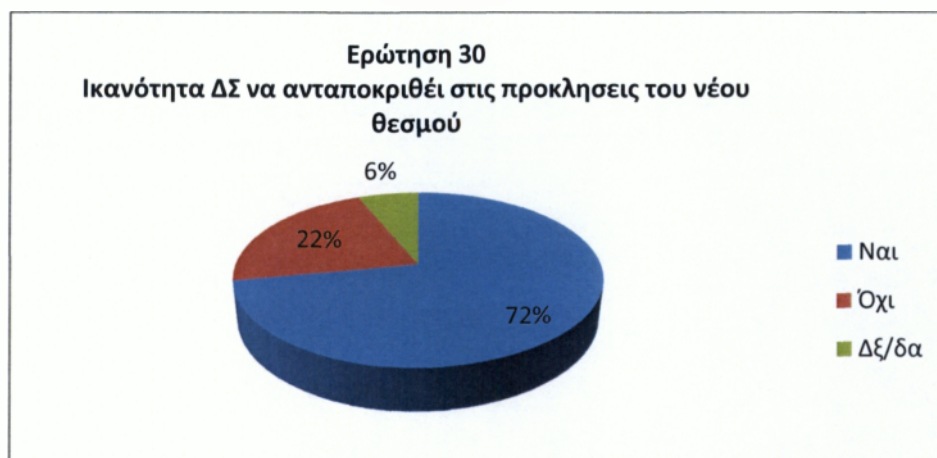
Ερώτηση 29. Πόσο εκτιμάτε ότι θα διαρκέσει η αρχική περίοδος προσαρμογής μέχρι όπου ομαλοποιηθεί η λειτουργία του δήμου;

Διάγραμμα 34: Διάρκεια περιόδου προσαρμογής του Δήμου Κοζάνης

Οι αιρετοί έκριναν τη διάρκεια περιόδου προσαρμογής του Δήμου Κοζάνης μέχρι να ομαλοποιηθεί η λειτουργία του και μόλις 6% υποστήριξαν ότι μπορεί να γίνει μέσα σε έξι μήνες. Το 41% δεν θέλησε να απαντήσει και το 28% θεώρησαν τα δύο έτη να είναι η διάρκεια προσαρμογής που χρειάζεται.

Ερώτηση 30. Θεωρείτε ότι το δημοτικό συμβούλιο στο δήμο σας διαθέτει τις ικανότητες και την πολιτική βούληση για να ανταποκριθεί με επιτυχία στην πρόκληση εφαρμογής του νέου θεσμού και επίτευξης των στόχων του;

Διάγραμμα 35: Ικανότητα ΔΣ να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του νέου θεσμού

Το 72% των ερωτηθέντων εκτίμησαν ότι το ΔΣ στο Δήμο Κοζάνης διαθέτει τις ικανότητες και την πολιτική βούληση να επιτύχει τους στόχους του και αντίστοιχα το 22% απάντησε αρνητικά.

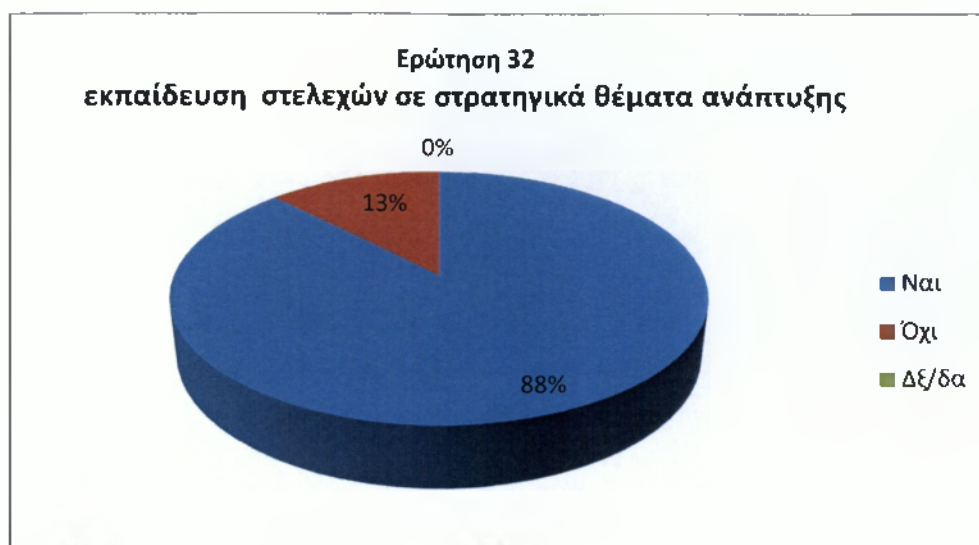
Ερώτηση 31. Θεωρείτε ότι υπάρχει στο δήμο σας επάρκεια ή/και καταλληλότητα στους παρακάτω πόρους

Διάγραμμα 36: Επάρκεια και καταλληλότητα των πόρων του Δήμου Κοζάνης

Από το παραπάνω διάγραμμα είναι εμφανής η έλλειψη ή ανεπάρκεια των πόρων είτε αυτοί αφορούν κτηριακές και ψηφιακές υποδομές είτε ανθρώπινο δυναμικό. Η πλειοψηφία των αιρετών απάντησε αρνητικά και για τις τρεις αυτές κατηγορίες. Συνεπώς οι αιρετοί του δήμου θεωρούν ότι περαιτέρω διάθεση πόρων για τις υποδομές και για ανθρώπινο δυναμικό πρέπει να επιτευχτεί.

Ερώτηση 32. Θεωρείτε ότι απαιτείται εκπαίδευση των στελεχών του δήμου σας σε στρατηγικά θέματα ανάπτυξης, προγραμματισμού και διοίκησης (όχι τόσο σε θέματα καθημερινότητας)

Διάγραμμα 37: Εκπαίδευση στελεχών σε στρατηγικά θέματα ανάπτυξης

Η απάντηση του 87% των ερωτηθέντων ήταν θετική. Μόνο το 13% του συνόλου θεώρησαν ότι δεν χρειάζεται εκπαίδευση των στελεχών του δήμου Κοζάνης σε στρατηγικά θέματα ανάπτυξης, προγραμματισμού και διοίκησης.

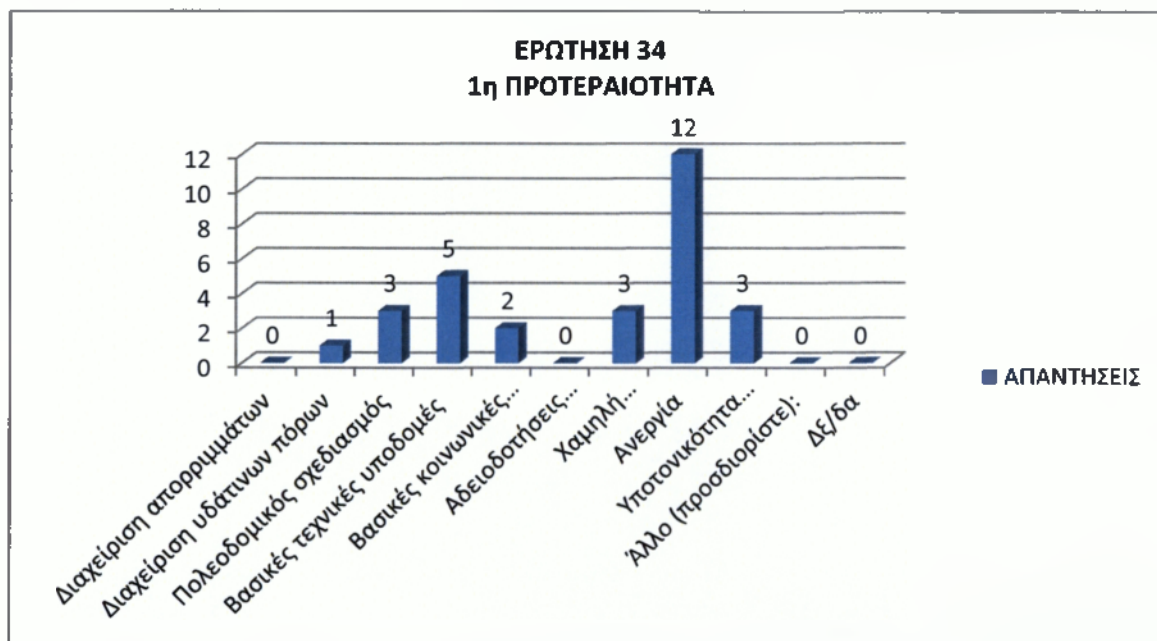
Ερώτηση 33. Θεωρείτε ότι θα υπάρξει αποτελεσματική συνεργασία των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων με το δημοτικό συμβούλιο στο δήμο σας

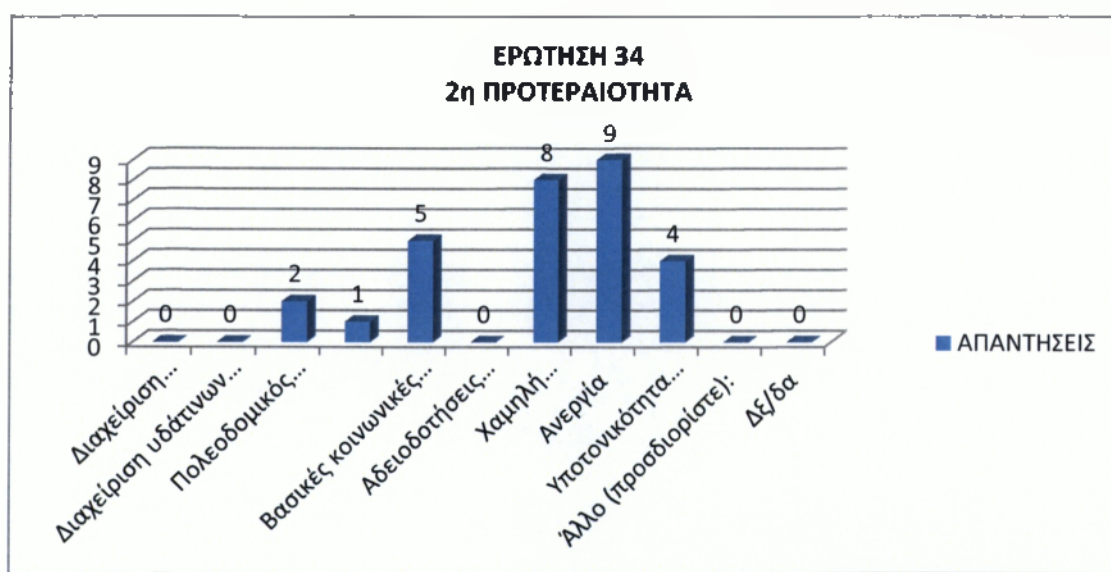
Διάγραμμα 38: Δυνατότητα αποτελεσματικής συνεργασίας της τοπικής κοινωνίας με το ΔΣ

Είναι διακριτή από το διάγραμμα η αβεβαιότητα της αποτελεσματική συνεργαίας των τοπικών κοινοτήτων με το ΔΣ του Δήμου Κοζάνης. Το 63% απάντησε αρνητικά στην ερώτηση.

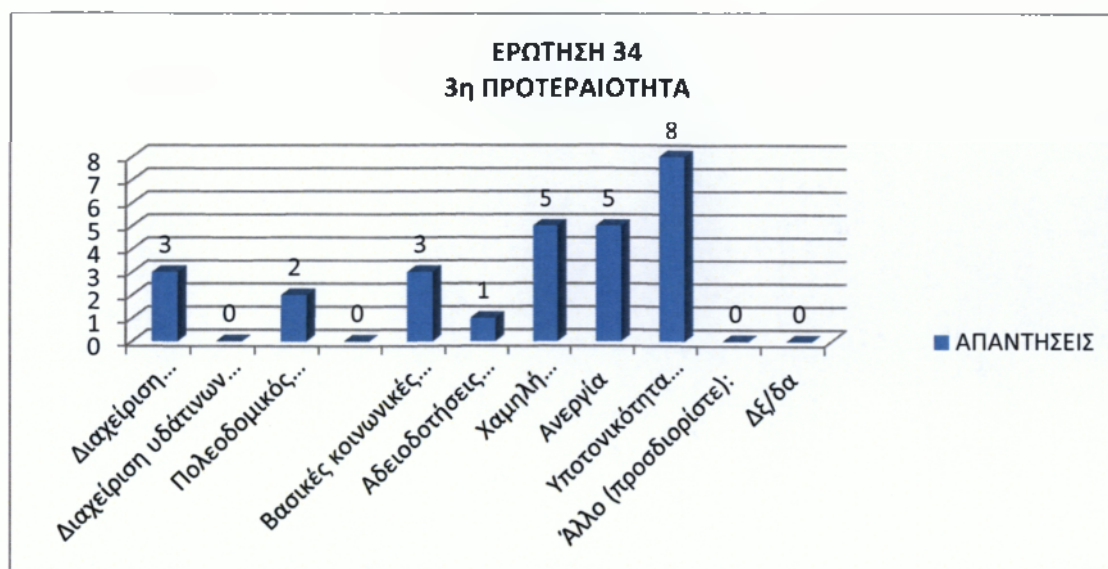
Ερώτηση 34. Ποια θεωρείτε ως τα κρίσιμα ζητήματα της περιοχής σας τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπισθούν κατά προτεραιότητα

Διάγραμμα 39: Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν 1^{ης} προτεραιότητας

Διάγραμμα 40: Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν 2^{ης} προτεραιότητας

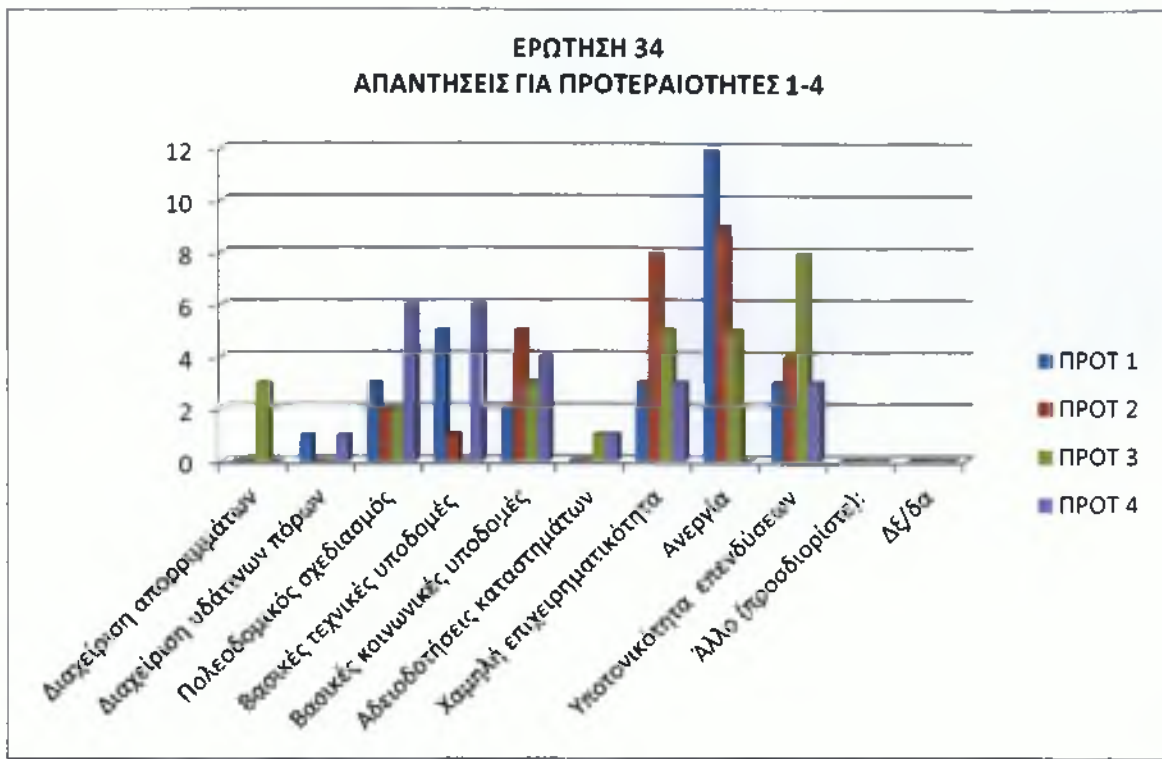

Διάγραμμα 41: Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν 3^{ης} προτεραιότητας

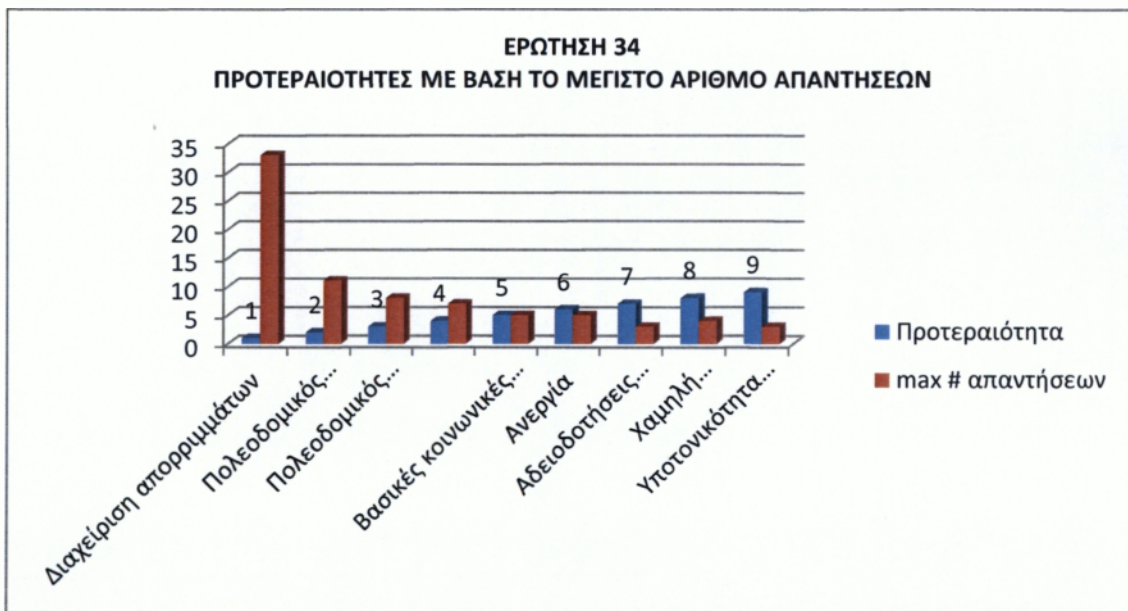

Διάγραμμα 42: Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν 4^{ης} προτεραιότητας

Οι παραπάνω πίνακες εμφανίζουν τις απαντήσεις των αιρετών ανά σειρά προτίμησης των ζητημάτων που θα πρέπει άμεσα να αντιμετωπισθούν. Η ανεργία ήταν ο παράγωντας που οι περισσότεροι έκριναν ότι προέχει να αντιμετωπιστεί. Οι περισσότεροι απάντησαν πως η υποτονικότητα των παραγωγικών επενδύσεων είναι το σημείο στο οποίο θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα μετά την ανεργία. Όμοια, ανά προτεραιότητα αναδείχθηκαν ο πολεοδομικός σχεδιασμός και οι βασικές τεχνικές υποδομές.

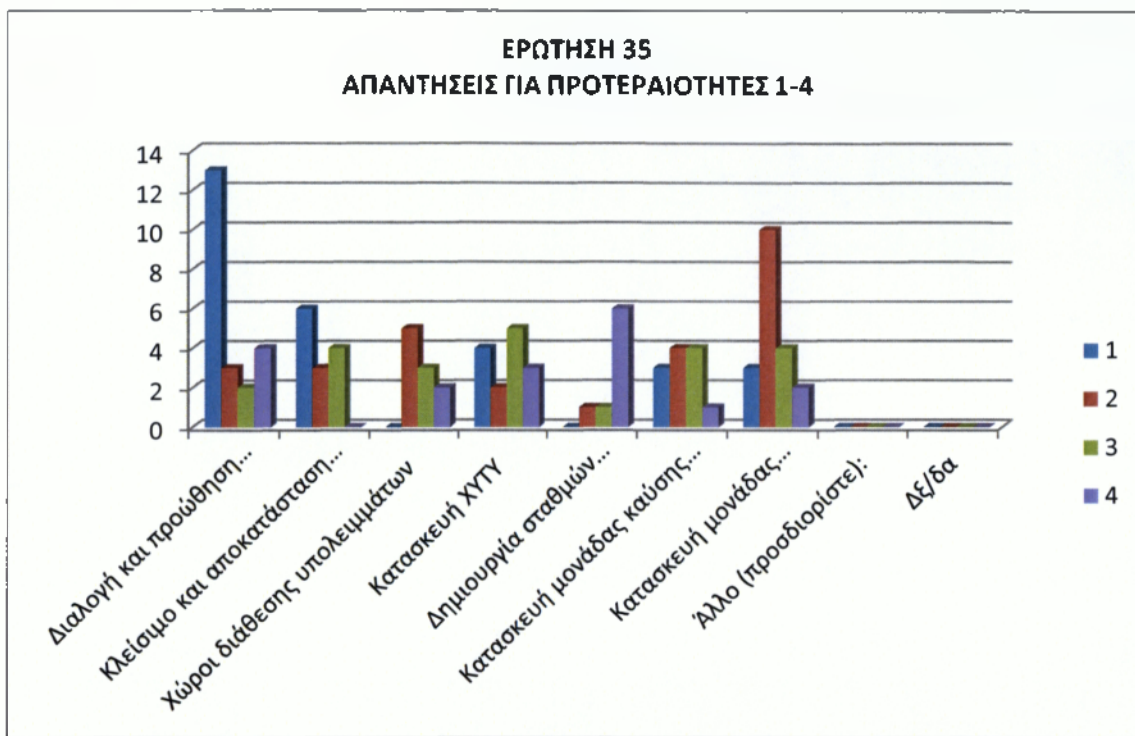
Διάγραμμα 43: Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν 1^{ης} - 4^{ης} προτεραιότητας

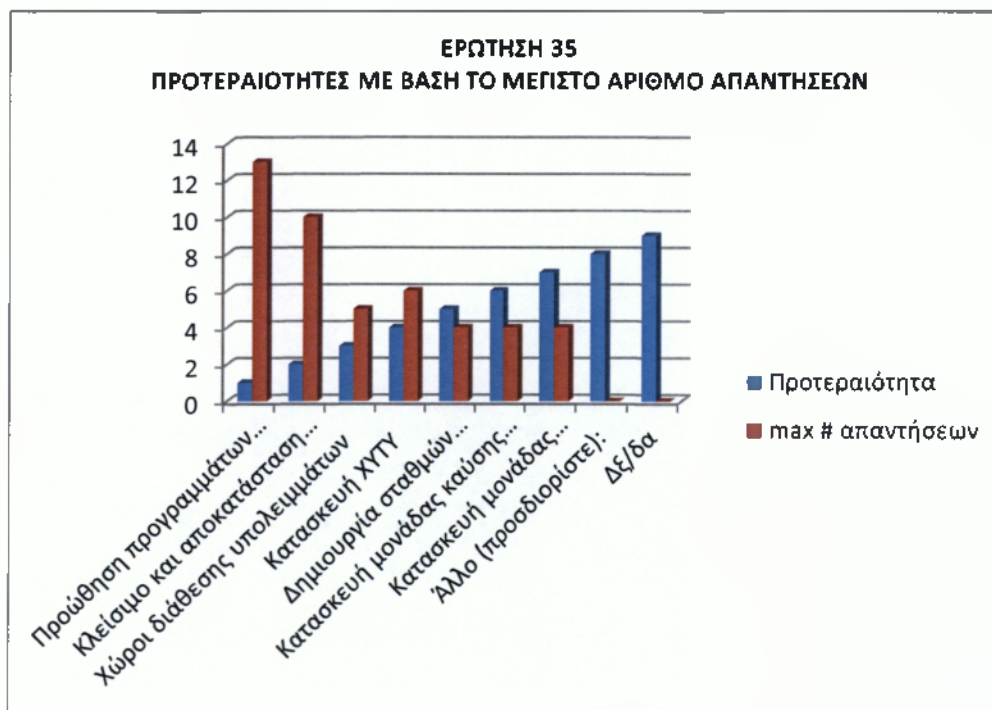
Διάγραμμα 44: Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν – μέγιστος αριθμός

Οι παραπάνω πίνακες παρέχουν μια σφαιρική εικόνα της κατάταξης των αξιολογήσεων των στοιχείων αντιμετώπισης από τους αιρετούς για τις πρώτες έως και τέταρτες προτεραιότητες καθώς και με βάση το μέγιστο αριθμό απαντήσεων.

Ερώτηση 35. Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των απορριμμάτων: (ιεραρχήστε)

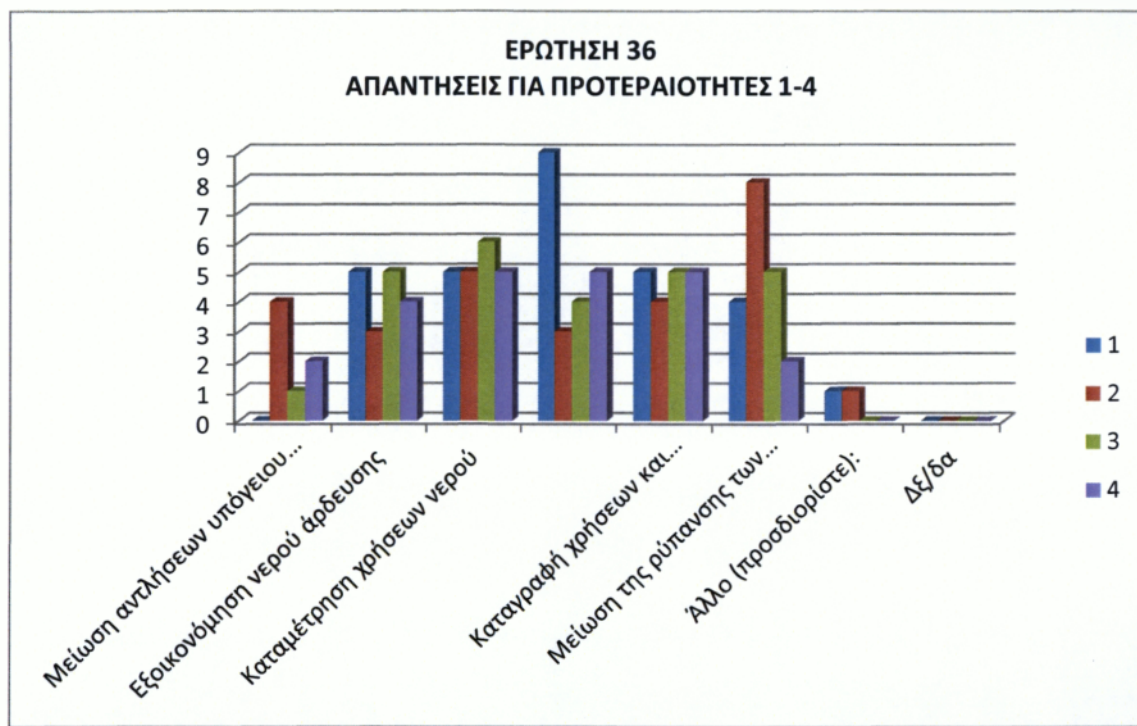
Διάγραμμα 45: Προτεραιότητες ΔΣ για διαχείριση απορριμμάτων – 4 προτεραιότητες

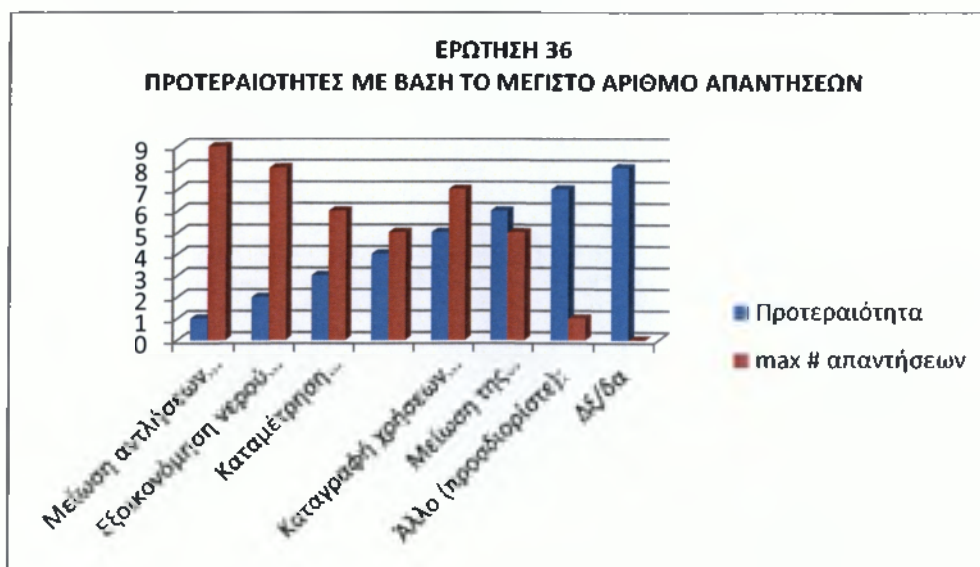
Διάγραμμα 46: Προτεραιότητες ΔΣ για διαχείριση απορριμμάτων – μέγιστο προτεραιότητων

Η διαλογή και προώθηση προγραμμάτων κρίνεται από τους περισσότερους ως μέγιστης προτεραιότητας για τη διαχείριση απορριμμάτων.

Ερώτηση 36. Ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να θέσει το Δημοτικό Συμβούλιο στα θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων

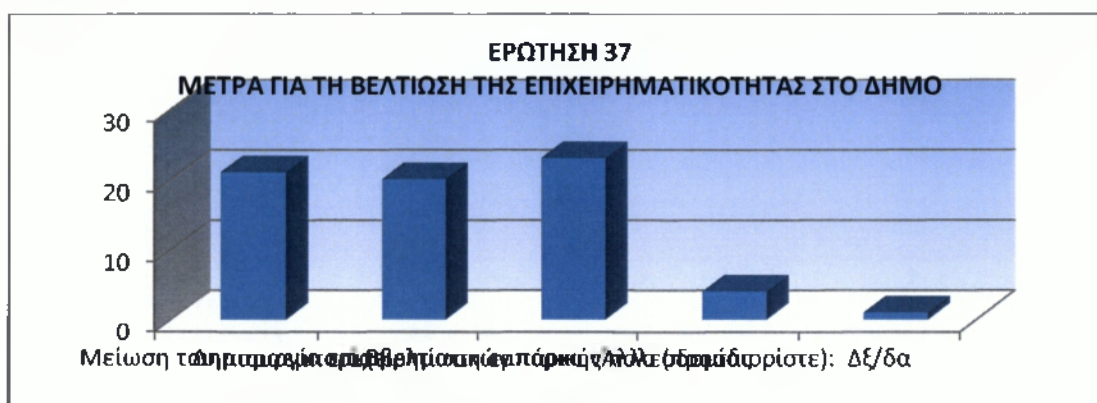
Διάγραμμα 47: Προτεραιότητες ΔΣ για θέματα διαχείρισης υδάτινων πόρων - 4 προτεραιότητες

Διάγραμμα 46: Προτεραιότητες ΔΣ για διαχείρισης υδάτινων πόρων – μέγιστο προτεραιοτήτων

Τα έργα αξιοποίησης χαρακτηρίζονται ως πρώτη προτεραιότητα ενώ σημαντική κρίνεται και η εξοικονόμηση και καταγραφή χρήσης νερού.

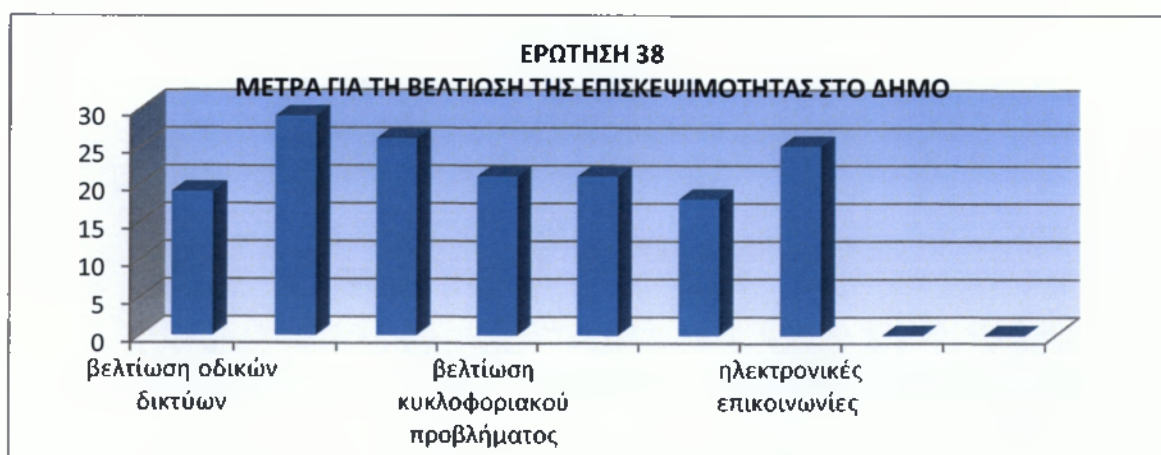
Ερώτηση 37. Ποια μέτρα θεωρείτε σημαντικά για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την τόνωση του ιδιωτικού τομέα και της επιχειρηματικότητας στο δήμο σας;

Διάγραμμα 47: Μέτρα σημαντικά για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος

Η βελτίωση της εμπορικής πολεοδομίας θεωρείται ο σημαντικότερος παράγοντας για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στο Δήμο Κοζάνης και ακολουθούν η μείωση του παραεμπορίου και η δημιουργία επιχειρηματικών πάρκων.

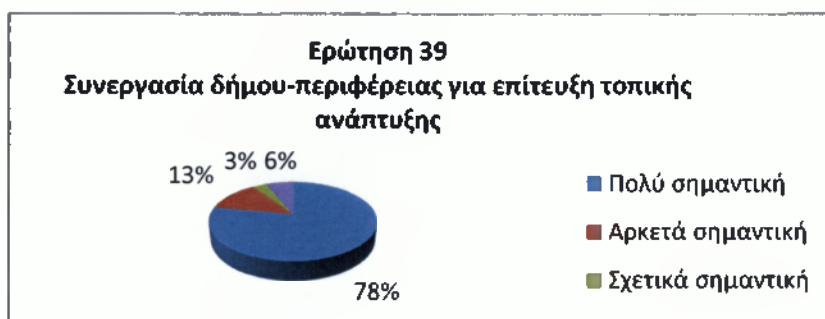
Ερώτηση 38. Ποια μέτρα θεωρείτε σημαντικά για την βελτίωση της επισκεψιμότητας στο δήμο σας

Διάγραμμα 48: Μέτρα για τη βελτίωση της επισκεψιμότητας στο Δήμο Κοζάνης

Η ανάδειξη πολιτιστικών πόρων θεωρήθηκε από τους αιρετούς ως το πιο σημαντικό μέτρο για τη βελτίωση της επισκεψιμότητας. Επόμενος σημαντικός παράγοντας αναδείχτηκε η προώθηση των ήπιων μορφών τουρισμού και ακολούθως το επίπεδο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και πληροφόρησης.

Ερώτηση 39. Πόσο σημαντική είναι κατά τη γνώμη σας η συνεργασία του δήμου σας με την περιφέρεια για την επίτευξη της τοπικής ανάπτυξης στο δήμο σας:

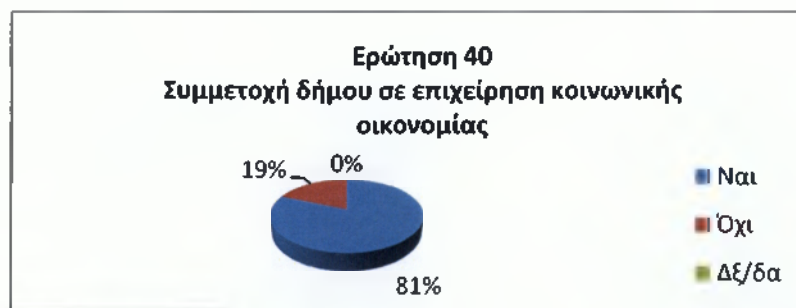

Διάγραμμα 49: Συνεργασία δήμου –περιφέρειας για τοπική ανάπτυξη

Η συνεργασία δήμου και περιφέρειας για τοπική ανάπτυξη κρίθηκε πολύ σημαντική από το 78% των ερωτηθέντων. Μόλις το 3% τη εώρησε ορικά σημαντική.

Γ.3. Κοινωνική οικονομία και εθελοντισμός, ως νέοι τομείς προς αξιοποίηση

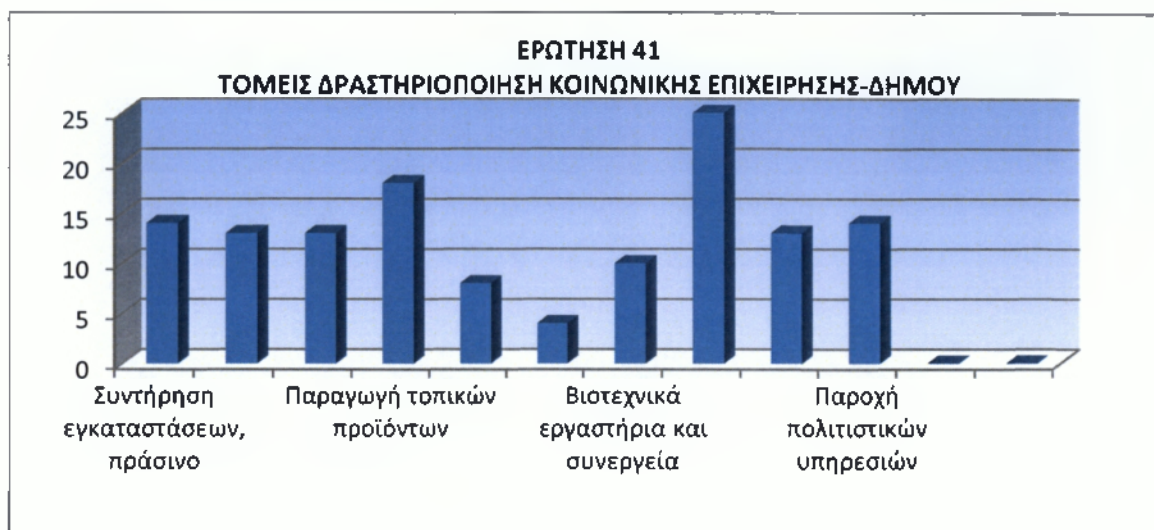
Ερώτηση 40. Θεωρείτε ότι ο δήμος σας θα μπορούσε να μετέχει ως εταίρος σε μια επιχείρηση κοινωνικής οικονομίας προκειμένου να την ενισχύσει:

Διάγραμμα 50: Συμμετοχή σε επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας

Το 81% θεωρεί σημαντική την συμμετοχή του Δήμου Κοζάνης σε επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας ενώ το 19% είχε αντίθετη άποψη.

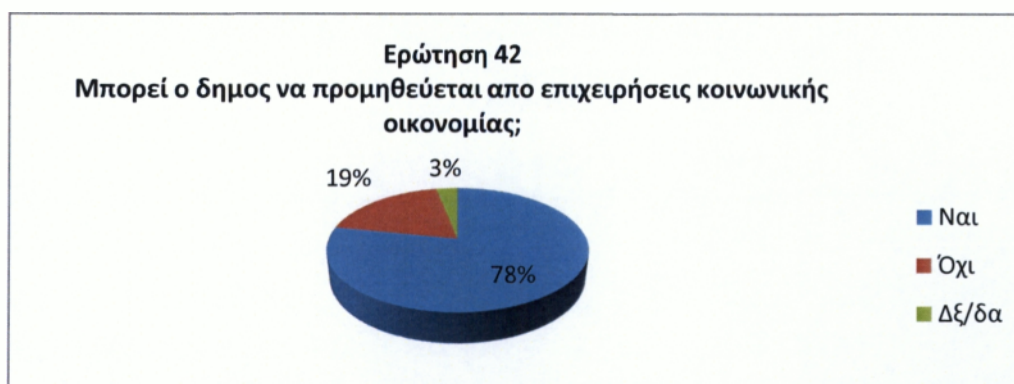
Ερώτηση 41. Σε ποιους τομείς θα δραστηριοποιούνταν μια κοινωνική επιχείρηση με συμμετοχή του Δήμου σας

Διάγραμμα 51: Τομείς δραστηριοποίησης κοινωνικών υπηρεσιών του δήμου

Η παροχή κοινωνικών και προνοιακών υπηρεσιών από το δήμο θεωρήθηκε ως ο σημαντικότερος τομέας δραστηριοποίησης. Άλλοι σημαντικοί τομείς αναδείχθηκαν η παραγωγή τοπικών προϊόντων, η συντήρηση εγκαταστάσεων και δημιουργίας πρασίνου και η παροχή πολιτιστικών υπηρεσιών.

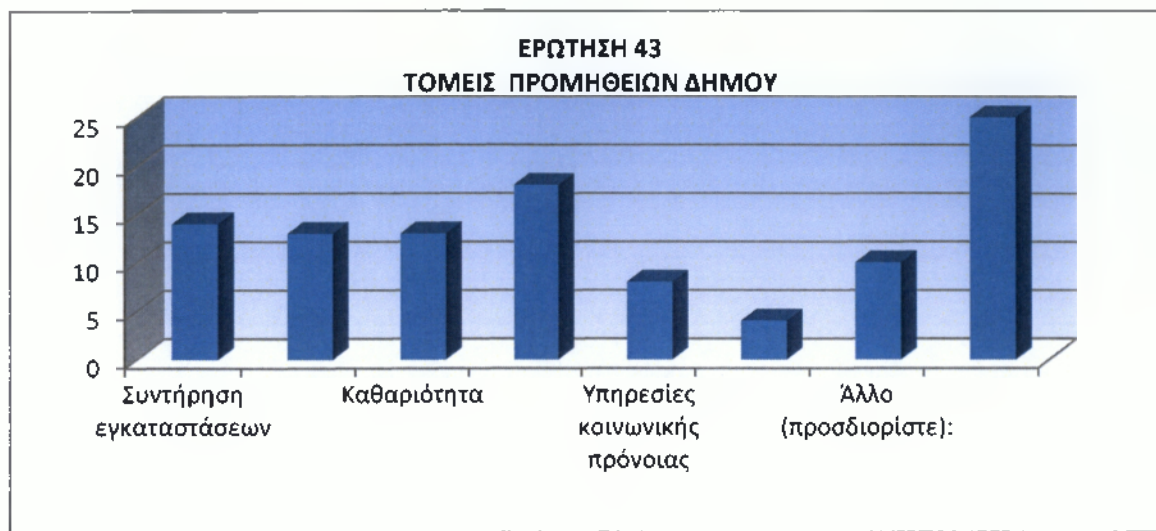
Ερώτηση 42. Θεωρείτε ότι ο δήμος σας θα μπορούσε να προμηθεύεται υπηρεσίες από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας:

Διάγραμμα 52: Προμήθειες δήμου από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας

Το 78% υποστήριξε θετικά την πρόταση και το 19% είχε αρνητική άποψη.

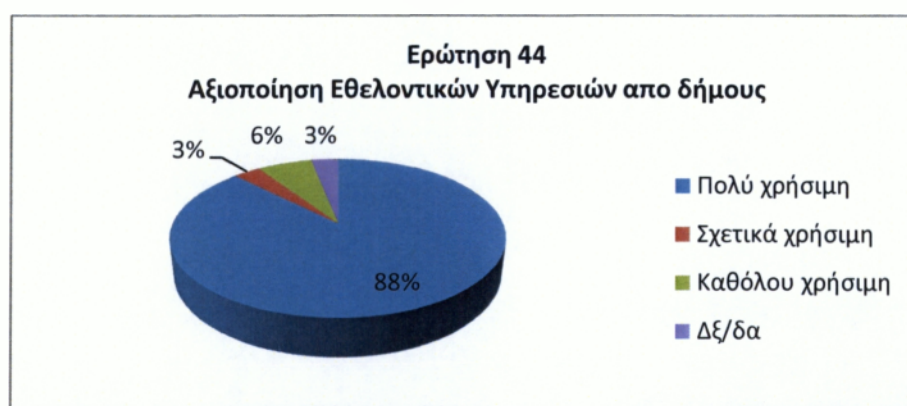
Ερώτηση 43. Σε ποιους τομείς θα προμηθευόταν ο δήμος υπηρεσίες

Διάγραμμα 53: Τομείς προμήθειας δήμου από επιχειρήσεις κοινωνικής

Οι περισσότεροι από όσους έδωσαν απάντηση υποστήριξαν πως ο τομέας της ανακύκλωσης είναι ένας τομέας από τον οποίο ο δήμος θα μπορούσε να λάβει υπηρεσίες από επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας. Ακολούθως, αναδείχθηκαν οι τομείς της καθαριότητας, συντήρησης εγκαταστάσεων και πρασίνου.

Ερώτηση 44. Θεωρείτε την αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών από τους δήμους

Διάγραμμα 54: Αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών από το δήμο

Το 88% έκρινε την αξιοποίηση εθελοντικών υπηρεσιών πολύ χρήσιμη και το 6% καθόλου χρήσιμη.

Ερώτηση 45. Σε ποιους τομείς πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν υπηρεσίες εθελοντικών οργανώσεων ή προσώπων

Διάγραμμα 55: Τομείς αξιοποίησης εθελοντικών υπηρεσιών

Οι σημαντικότεροι τομείς αξιοποίησης εθελοντικών υπηρεσιών αναδείχθηκαν η καθαριότητα και το πράσινο καθώς προτάθηκε και η φύλαξη χώρων.

2.3.4. Τμήμα Δ - Οικονομική πολιτική – Προγραμματισμός – Πόροι

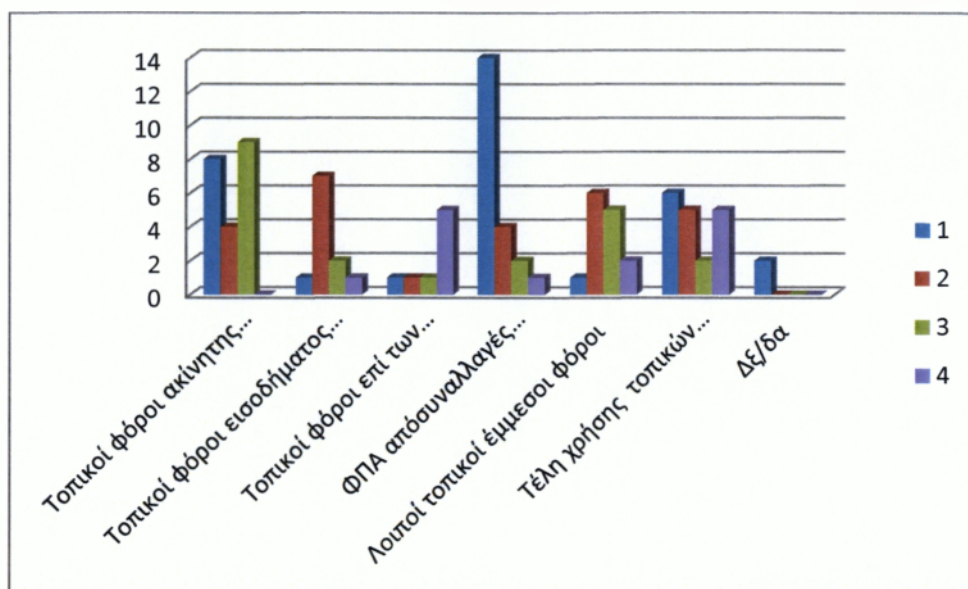
Ερώτηση 46. Πως κρίνετε το Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης των Δήμων; (άρθρα 262 & 263)

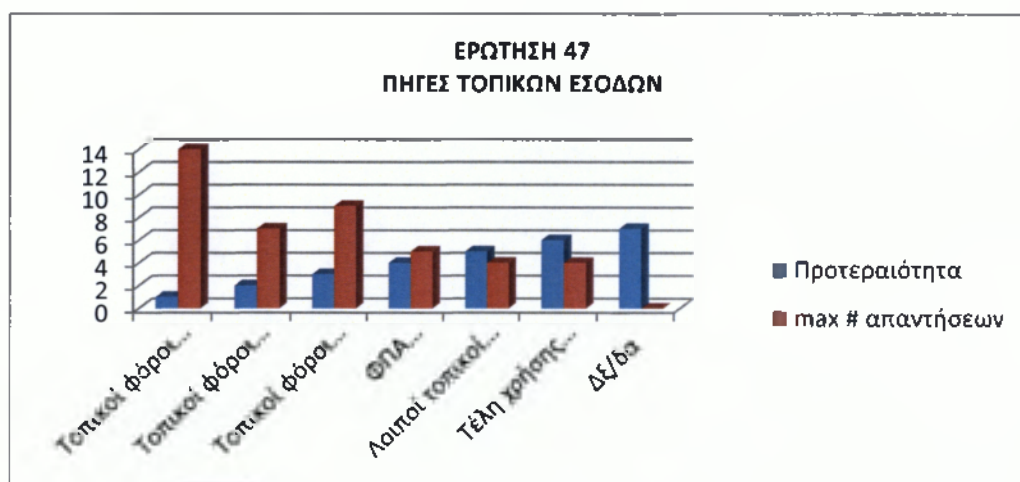
Διάγραμμα 56: Αξιολόγηση του Ειδικού Προγράμματος Εξυγίανσης Δήμων

Μόλις το 59% αξιολόγησε θετικά το πρόγραμμα και το 13% απάντησε πως δεν είναι σωστό.

Ερώτηση 47. Ποιές από τις παρακάτω τοπικές πηγές εσόδων θεωρείτε ως τις πιο σημαντικές ή πιο κατάλληλες για τη χρηματοδότηση των τοπικών υπηρεσιών και έργων:

Διάγραμμα 57: Αξιολόγηση τοπικών πηγών εσόδων – 4 προτεραιότητες

Διάγραμμα 58: Αξιολόγηση τοπικών πηγών εσόδων – μέγιστο απαντήσεων

Τα παραπάνω διαγράμματα δείχνουν πως οι περισσότερες απαντήσεις αφορούσαν την τοπική φορολόγηση αν και οι περισσότεροι την αξιολόγησαν ως τρίτης προτεραιότητας. Προκύπτει επίσης ξεκάθαρα ο τομέας που θεωρείται από τους περισσότερους ως πρώτη προτεραιότητας και είναι ο ΦΠΑ από τις συναλλαγές της τοπικής κοινωνίας.

Ερώτηση 48. Είστε υπέρ της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα για την κατασκευή των έργων και την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των δήμων:

Διάγραμμα 59: Αξιολόγηση συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα

Η συντριπτική πλειοψηφία του 91% είναι υπέρ της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα για την κατασκευή των έργων και την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των δήμων αλλά υπό προϋποθέσεις.

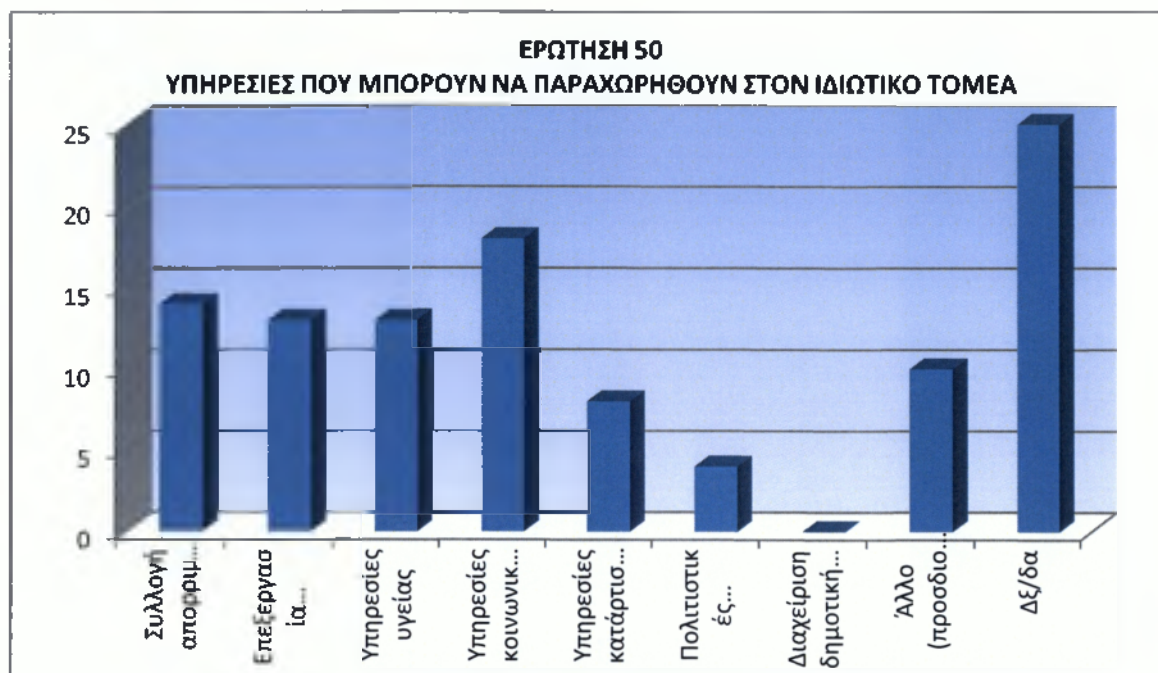
Ερώτηση 49. Αναφέρατε τις μορφές συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα με τις οποίες θα συμφωνούσατε

Διάγραμμα 60: συμφωνία με μορφές συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα

Οι περισσότεροι αιρετοί θεωρούν η συνεργασία θα πρέπει να γίνεται μέσω ΣΔΙΤ .

Ερώτηση 50. Ποιες από τις παρακάτω υπηρεσίες θεωρείτε ότι θα μπορούσαν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων, χωρίς ιεράρχηση)

Διάγραμμα 61: Υπηρεσίες που μπορούν να παραχωρηθούν σε ιδιώτες

Πρώτες ανάδειξαν τις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης και έπειτα τη συλλογή απορριμμάτων, την επεξεργασία τους και τις υπηρεσίες υγείας.

2.3.5. Τμήμα Ε - Κλείσιμο

Ανοιχτή ερώτηση: ποιο είναι το όραμα σας για το δήμο σας κατά τη διάρκεια της πρώτης αιρετής διακυβέρνησης του προγράμματος Καλλικράτη.

Η συντριπτική πλειοψηφία των αιρετών δεν θέλησαν να δώσουν καμία απάντηση στο παραπάνω ερώτημα. Γενική αναφορά έγινε στο όραμα για διάθεση των απαραίτητων χρηματικών πόρων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην ανάπτυξη. Συνεπώς, η ανοιχτή ερώτηση δεν μπορεί να αναλυθεί περαιτέρω.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας προσφέρει πληροφορίες για τη διεξαγωγή χρήσιμων αποτελεσμάτων σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις στο Δήμο Κοζάνης. Οι πληροφορίες αυτές αξιολογούνται σε συνάρτηση με τα θεωρητικά στοιχεία ώστε να προκύψουν ουσιαστικά συμπεράσματα.

Η θεωρητική ανασκόπηση ανέδειξε τόσο τη δυναμική και τις ανάγκες του τόπου όσο και τις απατήσεις και ευκαιρίες του εξωτερικού περιβάλλοντος της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Τα κυριότερα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνα χρειάζεται να επισημανθούν. Πρώτον, διαφαίνεται η ανάγκη της καταπολέμησης της ανεργίας όσο αναδεικνύεται και η ανάγκη για ανάπτυξη του τόπου. Δεύτερον, προκύπτουν οι τομείς δραστηριοποίησης για την βελτίωση της ποιότητας ζωής στο δήμο. Επιπλέον, διακρίνονται τόσο οι τομείς όσο και οι τρόποι ενίσχυσης των δραστηριοτήτων της τοπικής αυτοδιοίκησης προς αναπτυξιακή κατεύθυνση.

Παράλληλα, η μεταρρύθμιση σύμφωνα με το πρόγραμμα Καλλικράτης στο Δήμο Κοζάνης φαίνεται από τη μία πλευρά να παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα σε σχέση με την παλαιότερη δομή και λειτουργία αλλά από την άλλη σημειώνονται διάφοροι τομείς που θα έπρεπε να αναδιαμορφωθούν για τη επίτευξη της βέλτιστης λειτουργίας. Η αποκέντρωση έφερε θετικά στοιχεία όπως η διαφάνεια και οι διοικητικές και χρηματοδοτικές δυνατότητες αλλά από την άλλη πλευρά οι αιρετοί κρίνουν πως ορισμένες από τις μεταρρυθμίσεις δεν ενισχύουν ιδιαίτερα στην επίτευξη του στόχου αποκέντρωσης και οικονομικής αυτοτέλειας.

Οι αιρετοί παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες αξιοποίησης πόρων αλλά σύμφωνα με το νέο πρόγραμμα αλλά αναδεικνύουν και τις νέες δυνατότητες που ανοίγονται μέσα από την ενίσχυση της ανεξαρτησίας και ευελιξίας που παρέχονται με το πρόγραμμα Καλλικράτης. Για παράδειγμα, αναφέρουν τους τομείς όπου θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη η βοήθεια μέσω εθελοντισμού προσώπων και ομάδων της τοπικής κοινωνίας, υποστηρίζουν πως η συνεργασία με ιδιωτικές επιχειρήσεις για τη συλλογή απορριμμάτων και την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας θα ήταν κάτι θετικό για το δήμο, καθώς και τους τρόπους μετοχής και αξιοποίησης των υπηρεσιών που παρέχουν οι επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας

όπως η παροχή κοινωνικών και προνοιακών υπηρεσιών σε ηλικιωμένους παιδιά και ανάπηρους.

Επίσης οι απαντήσεις των αιρετών αναδεικνύουν τόσο τα κρίσιμα ζητήματα του τόπου όσο και τα προβλήματα τα οποία κατά προτεραιότητα θα πρέπει να αντιμετωπίσουν και παρέχουν λύσεις και ενίσχυση. Ορισμένα από αυτά είναι η ανεργία και η χαμηλή επιχειρηματικότητα καθώς και οι υφιστάμενες υποδομές. Όλα αυτά τα στοιχεία κρίνονται βασικά για την επίτευξη ανάπτυξης και ευημερίας στα πλαίσια του Δήμου.

Ένα ακόμη σημαντικό συμπέρασμα που προκύπτει από την έρευνα αφορά την αξιολόγηση του προγράμματος Καλλικράτη και πιο συγκεκριμένα τα σημεία του πλαισίου τα οποία σύμφωνα με την άποψη των αιρετών του Δήμου Κοζάνης θα πρέπει να βελτιωθούν. Οι αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης θα πρέπει να συνοδεύονται και από τους ανάλογους πόρους για την επίτευξή τους και οι αιρετοί πιστεύουν πως χρειάζονται επιχορηγήσεις για να καταστεί αυτό δυνατό. Παράλληλα, η εξάρτηση από την κεντρική διοίκηση προβληματίζει ακόμη τους αιρετούς και η έλλειψη οικονομικής αυτοτέλειας είναι κρίσιμα θέματα του πλαισίου.

Οι απαντήσεις των αιρετών αναδεικνύουν τους τομείς δράσης που μπορούν να προσδώσουν στην τοπική αυτοδιοίκηση ευελιξία στον τρόπο λειτουργία τους και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των πόρων. Τονίζουν την ανάγκη για διοικητική και οικονομική ανεξαρτησία από την κεντρική διοίκηση του κράτους και την ανάπτυξη ενός σύγχρονου μοντέλου τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η έρευνα κατάφερε μέσα από τις απαντήσεις των αιρετών να αναδείξει τόσο τα κρίσιμα θέματα που αντιμετωπίζει ο Δήμος Κοζάνης όσο και τις δυνατότητες βελτίωσης που παρέχονται μέσα από την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης στην πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση. Παρόλα αυτά οι εξελίξεις προχωράνε με πολύ γρήγορους ρυθμούς. Από τη μία πλευρά διακρίνεται η ανάγκη εξυγίανσης της λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης, η παροχή της δυνατότητας οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλειας και ο εκσυγχρονισμός στα πρότυπα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την άλλη πλευρά τα σημαντικά βήματα προόδου βρίσκουν εμπόδια τόσο λόγω της σύνδεσης με την κεντρική εξουσία και την έλλειψη πόρων όσο και γενικότερα των συνθηκών του οικονομικού περιβάλλοντος όπου λόγω της οικονομικής κρίσης οι δυνατότητες ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών είναι περιορισμένες.

Συνεπώς, λόγω των διαρκών εξελίξεων καθώς και του μεγάλου πλήθους θεμάτων που αφορούν την τοπική αυτοδιοίκηση περαιτέρω έρευνα θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη. Η παρούσα έρευνα περιορίστηκε σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης στην τοπική αυτοδιοίκηση του Δήμου Κοζάνης. Άλλες βαθμίδες καθώς και περιοχές της Ελληνικής Επικράτειας θα παραείχαν επιπλέον στοιχεία καθώς επίσης και η περαιτέρω έρευνα στα θέματα που αναδειχτήκαν ως περισσότερο κρίσιμα θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη.

4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Kickert, W. 1997. Public Management and Administrative Reform in Western Europe. Edward Publishing. P. 15-145.

Ridley, F. 1996. The new public management in Europe: comparative perspectives. Public Policy and Administration. 11: p. 16-29.

Spanou, C. 1999. Reshaping the politics-administration nexus in Greece: a new era of administrative reform?. Workshop Politicians, Bureaucrats, and Institutional Reform. Mannheim. ECPR Joint Session of Workshop.

Γετίμης, Π., Καυκαλάς, Γ. 2003. Οι Ευρωπαϊκές μητροπόλεις και το ζήτημα της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης. Διεθνής Εμπειρία και Ελληνική Πραγματικότητα. Αθήνα: ΙΑΠΑ: σελ. 13-32.

Γετίμης, Π., Καυκαλάς, Γ., , Τοπική Ανάπτυξη και Μορφές Κρατικής Ρύθμισης στην Ελλάδα, Τόπος Επιθεώρησης Αστικών και Περιφερειακών Μελετών, τχ. 1/90 σελ. 3-20.

Δήμος Κοζάνης, 2012. Γενικές Πληροφορίες για την πόλη. <http://www.kozanh.gr/web/guest/generalcityinfo>.

Ελληνική στατιστική Αρχή, 2011. Δελτίο Τύπου Ανακοίνωση προσωρινών αποτελεσμάτων Απογραφής Πληθυσμού 2011. Ελληνική Δημοκρατία – Ελληνική Στατιστική Αρχή, Πειραιάς, 22 Ιουλίου 2011. www.statistics.gr.

Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2010. Η μακρόχρονη ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τεύχος 126.

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης – ΚΕΔΚΕ, 2005. Γνωμοδότηση σχετικά με το Σχέδιο Νέου Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα. Νοέμβριος 2005. www.kedke.gr.

Μαΐστος, Π. 2000. Οι αναπτυξιακοί θεσμοί της αυτοδιοίκησης.

Μαΐστος, Π. 2008. Η συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης στο Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013. Επιθεώρησης Τ.Α. 118/2008.

Μαΐστος, Π. Γούπιος, Γ. 2006. Τα επιχειρησιακά προγράμματα των ΟΤΑ: Επιμορφωτικό πρόγραμμα αιρετών. Αθήνα: ΚΕΔΚΕ.

Μακρουδημήτρης, Α. 1996. Η διοίκηση σε κρίση: κείμενα για τη διοίκηση και την κοινωνία. Αθήνα: Εκδόσεις Ν. Σύνορα.

Μητούλα, Ρ. 2006. Βιώσιμη Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και Ανασυγκρότηση του ελληνικού Αστικού Περιβάλλοντος. Αθήνα : Εκδόσεις Σταμούλη.

Μπεσίλα Βήκα, Ε. 2004. Τοπική αυτοδιοίκηση: θεσμικό πλαίσιο – ευρωπαϊκή διάσταση. Αθήνα, Εκδόσεις Σάκκουλα.

Χλέπας, Ν. Κ. 1998, Προοπτικές της τοπικής δημοκρατίας: ένας Ελληνογερμανικός διάλογος για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, Εκδόσεις Σάκκουλα.

Ψυχοπαίδης, Κ. Γετίμης, Π., 1989. Ρυθμίσεις Τοπικών Προβλημάτων. Εκδόσεις Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών.

Νομοθεσία

Βασιλικό Διάταγμα 17/5-15/6/1959 περί οικονομικής διαχείρισης και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων.

Νόμος 3463/2006 περί Κύρωσης του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΦΕΚ απ. 114/τ.Α'/08-06-2006)

Νόμος 3852/2010. ΦΕΚ αρ.87/τ.Α'/07-06-2010. περί «Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης».

Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και αποκέντρωσης, Ν.3463/2006 «Κώδικας δήμων και Κοινοτήτων», Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα 2006, Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης. www.eetaa.gr.